

ความรู้คือ
ประทีป

ISSN 0125-8583 ฉบับที่ ๒ / ๕๐

บานานาบอด

ก๊วยเตี๋ยวหลอด

ซาลาเปา

ปูจ๋า

พาหลาน กิน ต้มซ่า

อานนท์ ตรังศรีชาติ

เลี้ยง หรือ ขงเบ้ง (ค.ศ.๑๘๑-๒๓๔) จึงต้อง
นำทัพออกไปปราบปรามด้วยตนเอง กว่า
ขงเบ้งจะสามารถปราบเบ้งเฮ็กได้ก็ต้องใช้
กลพิชัยสงครามถึง ๗ ครั้ง^๑ จึงจะสามารถ
เอาชนะใจเบ้งเฮ็กได้

เมื่อขงเบ้งรบชนะและกวาดต้อนเชลย
ศึกผ่านมาถึงแม่น้ำลูซู่ย (แม่น้ำจินซาเจียง
ในปัจจุบัน) ซึ่งเป็นแดนเถื่อน ไร้เงามนุษย์
ข้าอากาศก็เป็นพิษไม่สะอาด แต่เป็นเส้นทาง
ที่เหล่าทหารจำต้องข้ามไป เพื่อสร้างขวัญ
และกำลังใจให้กับเหล่าทหาร ลูกน้องของ
ขงเบ้งเสนอความคิดขึ้นว่า ให้ปั้นหัวเชลย
ศึกเผ่าหนั้นหมั้น นำมาเช่นไหว้บูชาเทพเจ้า
ประจำแม่น้ำสายมรณะนี้ แต่ขงเบ้งไม่เห็น
ด้วยที่จะตัดคอคนจริงๆ จึงคิดอุบายนำแป้ง
มาปั้นเป็นรูปหัวคน หลังจากนั้นเอาไปนึ่ง
แล้วนำไปเซ่นไหว้บูชาแม่น้ำแทน ทหารก็
สามารถเดินทางข้ามแม่น้ำมาได้โดยปลอดภัย
นับแต่นั้นมา แป้งนึ่งก้อนกลมนี้ก็ถูกเรียกว่า
หมั้นโถว (蠻頭) ซึ่งแปลได้ความว่า หัว
เชลยเผ่าหนั้น และทำตกทอดกันมาจนแพร่
หลายไปทั่ว โดยเฉพาะขึ้นมาจากภาคเหนือ
ได้กลายมาเป็นอาหารที่ชาวจีนเหนือนิยม
รับประทานกันเป็นอาหารเช้าหรืออาหารว่าง
แต่เนื่องจากความหมายของคำเรียกดั้งเดิม
ฟังดูโหดร้ายเกินไป ภายหลังจึงได้เปลี่ยนมา
ใช้ตัวอักษรที่บ่งชี้ว่าเป็นอาหาร (饅) แทน
ตัวอักษรที่หมายถึงพวกหนั้นหมั้น (南蠻)
อย่างเช่นในอดีต

วันนี้ คุณพ่อพาอากง อาม่าและหนู
ซังมาทำธุระที่ข้างนอก พอเสร็จแล้ว
คุณพ่อบอกว่าจะพาไปทานต้มซ่าเจ้า
อร่อยชื่อร้านอาหลง ระหว่างทางที่จะ
ไปร้านอาหลง อากงได้เล่าเรื่องต้มซ่าให้ฟัง
หนูซังสนใจมากคะ อากงเริ่มเล่าเรื่องต้มซ่า
ว่า

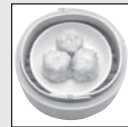
ก่อนเล่าเรื่องต้มซ่า ต้องเล่าเรื่องหมั้น
โถวก่อน มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับที่มาของหมั้นโถว
อยู่ ๒ เรื่องดังนี้

ที่มาแรก มาจากเรื่องสามก๊ก สมัย
สามก๊ก (ค.ศ.๒๒๐-๒๘๐) เรื่องเล่ามีอยู่ว่า
สมัยนั้นชาวพื้นเมืองทางใต้ของจีนที่เรียก
ตนเองว่า พวกหนั้นหมั้น (南蠻 พวกป่า-
เถื่อนทางใต้) ชอบก่อความวุ่นวายโดยยก
ทหารมาโจมตีก๊กของเล่าปี่บ่อยๆ ครั้งหนึ่ง
หัวหน้าเผ่าชื่อว่า เบ้งเฮ็ก (สามก๊กฉบับ
เจ้าพระยาพระคลัง (หน)) นำทัพมา คุก-

^๑ ขงเบ้งใช้วิธีการจับ ๗ ครั้งและปล่อย ๗ ครั้ง
เพื่อแสดงให้เห็นว่าตัวขงเบ้งนั้นมีความ
สามารถจริงๆ ถ้าต้องการจะจับเบ้งเฮ็ก ก็สามารถ
จะจับเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องการให้เบ้งเฮ็กมาสวามิภักดิ์
ด้วยความจริงใจ

ปก : วัดชมภูเวก จ.นนทบุรี

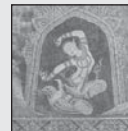
พาหลานกิน
ต้มซ่า

๒

หึ่งห้อย
กระพริบแสง
ระยิบยับจับยอดไม้

๘

วัดชมภูเวก
หนึ่งในรัตนอาราม
ของนนทบุรี

๑๒

สวนดุสิตฯ

๒๐

เครื่องถ้วยจีน
ที่สามโคก

๒๘

ปกิณกะพลังงาน

๓๐

ประทีปปริทรรศน์

๓๔

แดเนียล อี. โลอ้อนส์

ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ

มงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล

กรรมการและผู้จัดการประชาสัมพันธ์

กิตติชาติ นิลวรรณ

ผู้จัดการสื่อสารสัมพันธ์

วาสนา ประสิทธิ์จตุระกุล

บรรณาธิการ

โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๓๗๘

e-mail : th-vnt@exxonmobil.com

บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

๓๑๙๕/๑๗-๒๙ ถนนพระราม ๔

ตู้ ป.ณ. ๑๘๕ กรุงเทพมหานคร โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๐๐๐

www.exxonmobil.co.th

ที่มาที่สอง มาจากในบันทึกประวัติศาสตร์ กล่าวว่า นักโบราณคดีจีนมีข้อพิสูจน์ว่าหมั่นโถวไร้ไส้มีมาตั้งแต่ยุคชุนชิว-จั้นกั๋ว (๗๗๐-๒๒๑ ปี ก่อนคริสตกาล) เพราะเวลานั้นชาวจีนรู้จักการใช้ครก สาก และโม่ และมีการนำรำข้าวสาลีมาผลิตเป็นอาหารแล้ว

ต่อมาในสมัยราชวงศ์ถัง (ค.ศ. ๖๑๘-๙๐๗) หมั่นโถวกลายเป็นหนึ่งในสำรับฮ่องเต้ทำหน้าที่เป็นอาหารที่ใช้ประดับประดาเพื่อความสวยงาม ซึ่งต้องทำให้มีขนาดเล็กลง มิฉะนั้นกินเข้าไปแล้วจะอึดเกินไป และยังมีการประดิษฐ์ไส้หลากหลายขึ้นด้วย (บางชนิดพัฒนามาเป็น เสี้ยวหลงทังเปา หรือ ซาลาเปาไส้เนื้อสับมีน้ำซุขลุกขลิกอยู่ข้างใน) ที่อดกล่าถึงไม่ได้ก็คือ หมั่นโถวไท่เสี่ยว (太學饅頭) หมั่นโถวที่โด่งดังแห่งราชวงศ์ซ่ง (ค.ศ. ๙๖๐-๑๑๒๗) คำว่า ไท่เสี่ยว ใช้เรียกสำนักศึกษาระดับสูงของจักรพรรติดังนั้น หมั่นโถวชนิดนี้ก็ย่อมต้องมีที่มาที่ไปเกี่ยวข้องกับสถานศึกษานี้เอง กล่าวคือ ในต้นรัชกาลหยวนเฟิง จักรพรรดิซ่งเสินจง ได้เสด็จเยือนสถานศึกษาไท่เสี่ยว ขณะนั้นเป็นเวลาอาหารของบรรดาอาจารย์และศิษย์ ซึ่งกำลังรับประทานหมั่นโถวก่อนอย่างเอร็ดอร่อย พระองค์จึงถือโอกาสนี้ร่วมเสวยหมั่นโถวด้วย หลังจากลองชิมแล้วก็ติดพระทัย ในหมั่นโถวรสโอชาเป็นอย่างมาก ถึงกับรับสั่งด้วยความพอพระทัยว่า "ใช้สิ่งนี้ (หมั่นโถว) บำรุงเลี้ยงปัญญาชน ก็มีสิ่งใดต้องละอายแก่ใจแล้ว"

สำนักไท่เสี่ยวจึงนำหมั่นโถวแสนอร่อยมามอบเป็นของกำนัลแต่ญาติมิตร และได้กลายเป็นสัญลักษณ์แห่งมิตรภาพและจิตสำนึกในบุญคุณต่อองค์จักรพรรดิ ซึ่งหลังจากนั้น ชื่อเสียงของหมั่นโถวแห่งไท่เสี่ยวก็ขจรกระจายไปทั่ว และแม้ว่าราชวงศ์ซ่งจะเสื่อมสลายลงไปนานแล้ว หมั่นโถวไท่เสี่ยวก็ยังเป็นที่รู้จักกันในสมัยต่อมา มาจนถึงทุกวันนี้ ต่อมาหมั่นโถวยังใช้เป็นเครื่องเซ่นไหว้เทพเจ้าในช่วงต้นฤดูใบไม้ผลิ หรือช่วงคาบเกี่ยวระหว่างฤดูหนาวเข้าสู่ฤดูร้อนของปีใหม่ เพื่ออธิษฐานขอพรให้ฟ้าฝนดี น้ำท่าอุดมสมบูรณ์

ในส่วน of ชาวบ้านนั้น หมั่นโถวก็เป็นอาหารที่นิยมกันในระหว่างการเดินทาง เนื่องจากในสมัยโบราณต้องใช้เวลาในการเดินทางที่ยาวไกลมากทีเดียว เพราะใช้การเดินทางด้วยเท้า หรือมีพาหนะก็เป็นพวกม้า วัว จึงเดินทางได้ช้ามาก ในระหว่างการเดินทางจะมีเพิงน้ำชาเล็กๆ ตั้งอยู่ข้างทางเพื่อให้คนเดินทางไกลได้ซื้ออาหารกินระหว่างทาง อาหารที่เขาขายเป็นส่วนมากก็จะเป็นน้ำชา กับหมั่นโถว ชาวจีนเรียกการดื่มน้ำชาว่า 喝茶 เฮอฉา จินกลาง, ฮักเต้ จินแต้จิ๋ว, ยาฉา จิน กวางตุ้ง) การรับประทานน้ำชา กับหมั่นโถว ต่อมาได้พัฒนาความพิสดารมากมายยิ่งขึ้น เช่น จากการที่รับประทานเพียงหมั่นโถวอย่างเดียว ก็ดัดแปลงเป็นหมั่นโถวที่มีไส้ที่เราเรียกกันว่า ซาลาเปา

ส่วนการพัฒนาเป็นชุดอาหารว่างที่ประกอบด้วยขนมจีบ ฮะเก๋า และอีกมากมายนั้นเกิดจากการพัฒนาของแต่ละท้องถิ่นของจีนขึ้นมาเอง แต่อย่างไรก็ดีพื้นที่ที่กล่าวได้ว่ามีการทำอาหารว่างเป็นชุด ที่เรียกว่า ตีมซ่าที่มีชื่อที่สุดในประเทศจีนอยู่ในเขตมณฑลกวางตุ้งซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของจีน

วัฒนธรรมการกินตีมซ่าของชาวจีน กวางตุ้ง เดิมทีนิยมรับประทานตีมซ่าตั้งแต่เช้า-เที่ยงเท่านั้น และตีมซ่าไปด้วย น้ำชาที่นิยมชื่อ น้ำชาไป๋เว่ลย (เป็นชาดำๆ ที่หมักมาอย่างดีถือว่าเป็นชาที่โปรดปรานของคนกวางตุ้งเลยทีเดียว)

มีเกร็ดประวัติตอนหนึ่งเกี่ยวกับการ
ต้มชาของชาวจีนเล่าว่า ในรัชสมัยพระเจ้า
เกาจง 高宗 หรืออีกพระนามหนึ่งว่าเฉียน-
หลงฮ่องเต้ (乾隆皇帝) โอรสขององค์
ชายสี่หยงจง แห่งราชวงศ์ชิง ครองราชย์
ระหว่างปี ค.ศ. ๑๗๓๖-๑๗๙๕ พระองค์
ทรงโปรดปรานการท่องเที่ยวเยี่ยมชมสภาพ
ความเป็นอยู่ของราษฎรเป็นอันมาก มักจะ
แต่งกายเป็นสามัญชนไปในที่ต่างๆ มีอยู่ครั้ง
หนึ่ง พระองค์นั่งต้มชากับคณะผู้ติดตามอยู่
น้ำชาในแก้วของเหล่าคณะ ผู้ติดตามได้พร่อง
ลงไปเกือบหมดถ้วยชาแล้ว เมื่อพระองค์
ทรงเห็นเช่นนั้นจึงทรงยกกาน้ำชาขึ้นรินให้แก่
คณะผู้ติดตามพระองค์ โดยตามธรรมเนียม
แล้วเมื่อพระจักรพรรดิกระทำการใดให้แก่
พวกข้าราชการบริหารแล้ว ข้าราชการบริหารจะต้อง
แสดงการคารวะขอบพระทัยต่อพระองค์โดย
การเอามือประสานกันแล้วยืนตัวไปข้างหน้า
แล้วกล่าวคำขอบพระทัยเป็นอย่างยิ่งในการ
กระทำนั้นๆ

แต่เนื่องจากการมาเยี่ยมชมสภาพ
ความเป็นอยู่ของเฉียนหลงฮ่องเต้ มาใน
ลักษณะที่เป็นความลับไม่ต้องการเปิดเผย
พระองค์ต่อผู้พบเห็น เหล่าข้าราชการบริหาร
เหล่านั้นจึงใช้นิ้วชี้และนิ้วกลางแทนตัวเอง
เคาะเป็นจังหวะสามที คล้ายกับการเอามือ
ประสานกันเพื่อคารวะและแสดงอาการ
ขอบคุณต่อฮ่องเต้ ธรรมเนียมนี้มีการเล่า
ขานสืบต่อกันมาจนเป็นธรรมเนียมในการ
ต้มชาของสามัญชนชาวจีนที่ฮ่องกงไปเลยที่

เดียวว่า เมื่อน้ำชาในกาของตนเองพร่องลง
แล้วเจ้าของกาน้ำชาจะเปิดฝาของกาน้ำชา
ไว้เป็นสัญลักษณ์ว่ากาน้ำชาของตนเอง
พร่องลงแล้ว และตนเองมีความประสงค์จะ
ได้น้ำชาเพิ่ม พนักงานในร้านน้ำชาก็จะมา
เติมน้ำชาลงในกาน้ำชานั้น เจ้าของกาน้ำชา
ก็จะแสดงการขอบคุณของตนเองโดยการ
ใช้นิ้วชี้และนิ้วกลางเคาะที่โต๊ะ ๓ ที

การต้มชาของชาวกวางตุ้งในฮ่องกง
เมื่อมาต้มที่ภัตตาคาร จะมีพนักงานประจำ
ของร้านเป็นผู้คอยเติมน้ำชาให้เสมอ โดยตัว
พนักงานของร้านจะมีกปากยาวมากๆ ถือ
เดินไปมาในร้านคอยดูความต้องการเติมน้ำ
ชาของลูกค้าว่าลูกค้าคนใดต้องการเติมน้ำ
เขาก็จะมาเติมน้ำชาให้ ซึ่งเป็นการเติมน้ำชา
ที่ต้องใช้ความชำนาญเป็นอย่างมากที่จะ
ต้องเติมน้ำชาลงในกาน้ำชาของแขกโดยไม่
ให้หกออกนอกกาน้ำชาของลูกค้า เป็นการ
บริการที่แปลกตาดูที่ไม่มีในเมืองไทย

อาจกล่าวต่อไปว่า ตั้งแต่อาจงเข้ามา
อยู่เมืองไทยก็เห็นการชงชาต้มชา เริ่มจาก
ในร้านน้ำชาแถบเยาวราชแล้ว ต่อมาก็มีการ
ขายในร้านขายอาหารต่างๆ ไป ในขณะเดียวกัน
ก็มีเหล่าหรือภัตตาคารที่นำต้มชามาขาย
บ้าง อาจกล่าวถึงเพื่อนคนหนึ่งชื่อ อาจง
เป็นคนทำอาหารต้มชาที่ภัตตาคารไส้ก็ อาจง
เล่าประวัติของเขาให้อาจงฟังว่า เดิมทีเขา
เป็นคนจีนแผ่นดินใหญ่ต่อมาได้มาอาศัยอยู่
กับญาติที่อยู่ฮ่องกง ๒ (ตอนนั้นฮ่องกงยัง
เป็นเขตเช่าที่อังกฤษบังคับเข้ามาจากประเทศ
จีนอยู่เลย) อาจงได้เรียนรู้การทำต้มชามา
จากก๊วยชวฮ่องกง เนื่องจากชาวจีนฮ่องกง
ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนกวางตุ้ง ต้มชาของชาว
ฮ่องกงจึงเป็นตำรับของชาวกวางตุ้งไปด้วย
อาจงต้องใช้เวลาในการเรียนปั้นต้มชาเป็น
เวลาถึง ๓ ปี และศึกษาการทำต้มชามาก
ปี กว่าจะมีฝีมือในการทำต้มชาให้ได้ดี อาจง
ยกตัวอย่างการทำต้มชา เช่น

๒ ปัจจุบันฮ่องกงเป็นเขตปกครองพิเศษของจีน
หลังจากสิ้นสุดสัญญาเช่าของอังกฤษแล้วเป็นเวลา
ถึง ๙๙ ปี

อะเก๋ อาฮงเล่าว่าการทำอะเก๋ต้องใช้แป้งเฉพาะที่เรียกว่าแป้งตั้งหมิ่น^๓ (แป้งสาลีโร้โปรตีน) ซึ่งเป็นแป้งที่มีคุณสมบัติพิเศษกว่าแป้งอื่นๆ คือเมื่อแป้งสุกแล้วจะมีลักษณะที่บางใสจนมองเห็นไส้ข้างในที่เป็นเนื้อกุ้งเสียส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังเหนียวด้วยเวลาทานอะเก๋จะเห็นความใสของเนื้อแป้ง และสามารถรู้สึกถึงความเหนียวนุ่มของแป้ง อาฮงเล่าว่า ต้มซ่าที่เป็นสุดยอดคืออะเก๋นี้แหละทำยากและมีความอร่อยมากที่สุด

ส่วน **ขนมจีบ** นั้นจะใช้แผ่นเกี๊ยวที่มีส่วนผสมของไข่ด้วยมาห่อภายนอก ส่วนไส้ นั้นจะต้องเป็นกุ้งแชบ๊วยเต็มตัวไม่หักเป็นท่อนๆ หรือเป็นเศษกุ้งซึ่งแสดงถึงความไม่สดของกุ้งเพราะไส้ขนมจีบนั้นจะต้องมีความสดเป็นหัวใจสำคัญเลยทีเดียว เมื่อนำมาบดผสมกับเนื้อหมูต้องให้เข้ากันพอดี ลักษณะการจับจีบของขนมจีบจะต้องจับให้ได้ถึง ๑๓ จีบจึงจะดูสวยงาม หลังจากนั้นก็ต้องนำเอากุ้งทั้งตัววางไว้ตรงกลางส่วนบนขนมจีบ ลักษณะที่ดีของขนมจีบเมื่อรับประทานอยู่ที่ขณะตักด้วยช้อนหรือคีบขนมจีบด้วยตะเกียบเข้าปากนั้นทั้งไส้และแผ่นเกี๊ยวจะต้องไม่หลุดออกจากกันจึงจะถือว่าเป็นขนมจีบที่มีความสดและมีการปั้นจับจีบไว้ได้เป็นอย่างดี

ส่วน **ซาลาเปา** นั้นต้องใช้แป้งสาลี ผงฟู น้ำตาลทราย ผสมกับน้ำร้อนแล้วนำมาวนวดให้เนียนละเอียดเพื่อให้แป้งเกิดความเหนียว สามารถจับเป็นก้อนไม่แตกเวลานำมาทอดกับไส้ หลังจากนั้นนำมาแบ่งเป็นก้อนเล็กๆ ประมาณ ๑๐ กรัมทุกๆ ลูก เมื่อแบ่งเสร็จแล้วก็นำมาใส่ไส้ ซาลาเปามักเป็นไส้หมู ลักษณะที่ดีของซาลาเปาคือ มี ๓ อย่าง เรียกว่า สามไม้ติด คือ เวลาคีบหรือตักจะต้องไม่ติดตะเกียบหรือติดช้อน ไม่ติดชาม และที่สำคัญคือต้องไม่ติดฟันด้วย

^๓ ปัจจุบันแป้งตั้งหมิ่น มีขายอยู่ตามร้านขายแป้งที่ยาวราช ตรงหัวถนนมังกร นิยมแบ่งขายใส่ถุงเป็น กิโลๆ มีลักษณะเป็นแป้งสีขาว จับแล้วลื่นมือคล้ายกับแป้งมัน

อาฮงเล่าต่อว่า ครั้งหนึ่งเจ้าแก๊งของภัตตาคารไต้ก็ได้รับการแนะนำให้รู้จักอาฮง และได้รับประทานต้มซ่าฝีมือของอาฮง ชิมแล้วบอกว่าดีมากเลย จึงได้ชักชวนให้มาช่วยทำอาหารที่ภัตตาคารไต้ก็แห่งนี้ อาฮงเล่าว่าเขาเห็นความแตกต่างในการกินต้มซ่าของชาวไทยกับชาวจีนฮ่องกง คือ คนไทยจะกินต้มซ่าได้ทั้งวันเลยทีเดียว แตกต่างกับชาวจีนฮ่องกงสมัยที่อาฮงยังอยู่ที่ฮ่องกงนั้น เขาจะรับประทานต้มซ่าตั้งแต่เช้า-เที่ยงเท่านั้น นอกจากนี้ การรับประทานต้มซ่าสมัยนี้ที่แตกต่างจากเดิมไปมาก ก่อนนั้นคนจีนเราจะรับประทานน้ำชาเป็นหลักและมีต้มซ่าเป็นของแกล้มเท่านั้น แต่เดี๋ยวนี้อีกกลับกันเสียแล้วตรงที่จะรับประทานต้มซ่าเป็นหลักน้ำชาเป็นรอง โดยเฉพาะน้ำชาเดิมที่จะต้องเป็นน้ำชาไปว่เหลยตามตำรับกวางตุ้งดั้งเดิม แต่ปัจจุบันนี้ยังมีน้ำชาอื่นๆ อีกเช่น น้ำชาอู่หลง น้ำชามะลิ หรือน้ำเก๊กฮวยก็มี

คุณพ่อเล่าเสริมว่าสมัยที่คุณพ่อไปทำงานที่ภาคใต้ของไทยแถวจังหวัดภูเก็ต คนจีนที่นั่นเป็นคนจีนพูดสำเนียงฮกเกี้ยน เขาก็มีวัฒนธรรมการรับประทานต้มซ่าเช่นเดียวกัน แต่มีความแตกต่างจากชาวจีนทั้งที่เป็นชาวจีนฮ่องกงหรือชาวจีนในเขตกรุงเทพฯ เพราะพวกเขาจะมีร้านขายกาแฟที่เรียกกันในหมู่ชาวบ้านว่า ร้านกู๊ปี้ ร้านขายกาแฟเหล่านี้จะมีการขายอาหารต้มซ่าด้วยเช่นกัน พวกเขาบ้านแถบนี้จะรับประทานต้มซ่าตั้งแต่เช้ามีดเลยทีเดียว ลักษณะการทำต้มซ่าที่กรุงเทพฯ และทางใต้ของไทยเราก็ไม่เหมือนกันตรงที่ว่า อะเก๋และขนมจีบของที่ภาคใต้จะเน้นไปทางหมู ส่วนของคนกรุงเทพฯ และฮ่องกงจะเน้นไปทางกุ้งมากกว่า และซาลาเปาของทางใต้จะทำใบใหญ่กว่า และแป้งก็หนากว่าซาลาเปาที่ทำที่กรุงเทพฯ และที่ฮ่องกงอีกด้วย

หนูซังได้ถามอากงว่า "หนูเคยไปทาน ต้มช้ำที่ภัตตาคารแถวเยาวราชเห็นมีต้มช้ำ ตั้งหลายชนิดเลยที่เดียวแต่ทำไมอากงและ คุณพ่อพูดถึงเฉพาะฮะเก๋า ขนมจีบ และ ซาลาเปาคะ?"

อากง อาม่า มองหลานสาวตัวน้อยที่ แสดงแววเฉลียวฉลาด ชอบซักถามเรื่องราวต่างๆ ต่างลูบหัวหลานสาวช่างซัก แล้ว อากงก็เล่าต่อว่า เพราะว่าทั้งฮะเก๋า ขนมจีบ และซาลาเปานั้น ถือได้ว่าเป็นอาหารต้นแบบของต้มช้ำที่สืบเนื่องต่อกันมาจากเดิมที่มีแต่หมั่นโถวอย่างเดียวยกตามแต่อากงเล่าให้ หนูซังฟังแต่แรกแล้ว และหนูซังเคยเห็น หมั่นโถวไซ้ไหมล่ะ หมั่นโถวนี้แหละก็คือ ซาลาเปาประเภทหนึ่งนั่นเอง จึงถือว่าทั้ง ฮะเก๋า ขนมจีบ และซาลาเปา เป็นวิวัฒนาการ ของอาหารต้มช้ำยุคแรกๆ เลยทีเดียว

หนูซังถามต่ออีกว่า "อากงรู้ใหม่ว่า ทั้งฮะเก๋า ขนมจีบ และซาลาเปา เขาเรียก ภาษาจีนว่าอย่างไรกันบ้าง" อากงบอกว่า "ก็ รู้นะซี อย่างฮะเก๋าเขาเรียกว่า 合口 (เหอ เซ้า ออกสำเนียงจีนกลาง ส่วน ฮะเก๋า เป็น สำเนียงภาษาหน้งสือของคนจีนแต้จิ๋ว แต่ที่ ออกเสียงเป็น ฮะเก๋า เพราะเป็นสำเนียง ภาษาพูดของคนจีนแต้จิ๋ว) 燒賣 (เซ้าไหม ออกสำเนียงจีนกลาง แปลว่า ชายขมระร้อนๆ เนื่องจากต้องทานขนมจีบในเวลาที่ตัวขนม จีบยังร้อนอยู่จึงจะได้รสชาติที่ดี การออกเสียง เซี้ยไบ่ย เป็นสำเนียงแต้จิ๋ว) 包子 (เป้าจื่อ ออกสำเนียงจีนกลาง แปลว่า ทำเป็นห่อๆ หรือแปลให้ได้สละสลวยว่าทำขายเป็นห่อๆ เป้าจื่อเป็นสำเนียงแต้จิ๋ว)

อากงเล่าต่อไปว่าในบรรดาต้มช้ำทั้ง สามชนิดนี้อากงคิดว่า ฮะเก๋า เป็นต้มช้ำที่ อร่อยที่สุดเขาเลยตั้งชื่อว่า ฮะเก๋า แปลว่า อร่อยถูกปาก

และอาม่าก็เอ่ยขึ้นมาบ้างว่า หนูซัง รู้หรือไม่ว่า ต้มช้ำ แปลว่าอะไร หนูซังส่าย หน้าที่ไปมาแสดงว่าตนเองไม่รู้ อาม่าลูบหัว หลานรักแล้วพูดต่อว่า ต้มช้ำมาจากอักษร จีนสองตัวคือ 點心 อ่านออกเสียงจีนกลาง ว่าเตียนซิน แต่จิ๋วว่า เตียมซิม และภาษาจีน กวางตุ้งออกเสียงว่า ต้มช้ำ แปลตามตัว อักษรได้ว่า จุดที่ใจ ถ้าแปลให้สละสลวยควร แปลว่า เต็มจุดที่ใจให้เต็ม เมื่อนำมาใช้กับ อาหารก็แปลได้ว่า อาหารที่รับประทานแล้ว เกิดความอิ่มเอมใจ

ประมาณบ่ายโมง พวกเราได้มาถึง ร้านอาหาร ตั้งอยู่ที่ เซ็นต์หลุยส์ชอย ๓ แยก ๓๐ ถนนจินทน์ แขวงทุ่งวัดดอน เขต สาทร กรุงเทพฯ คุณอมรรัตน์ เจ้าของร้าน อาหาร ซึ่งเป็นเพื่อนของคุณพ่อ ให้การ ต้อนรับพวกเราเป็นอย่างดี และได้เล่าเรื่อง ของร้านอาหารให้พวกเราฟังอีกมากมายว่า

"เริ่มแรกที่เดียว ก่อนจะมาทำร้าน อาหารต้มชำนั้น ทางครอบครัวได้ทำธุรกิจ เกี่ยวกับโรงงานผลิตกุ้งแช่แข็งมาเป็นเวลา นานแล้ว จึงมีความชำนาญในเรื่องกุ้งเป็น อย่างดี ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้เพิ่มการ จำหน่ายอาหารจีนต้มช้ำขึ้นมาอีกอย่างหนึ่ง โดยทางโรงงานทำส่งทั้งในและนอกประเทศ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้มาเปิดร้านที่ เซ็นต์หลุยส์ชอย ๓"

คุณพ่อถามคุณอมรรัตน์ว่าเมนูสุด ยอดของอาหารที่แตกต่างกับร้านขายต้มช้ำ เจ้าอื่นมีอะไรบ้าง คุณอมรรัตน์บอกว่าต้อง เป็นชุดของทอดที่เรียกว่า "ข้าวเหนียวไส้ พุทราและข้าวเหนียวไส้ครีม" เป็นชุดที่ขึ้น ภัตตาคารหรือโรงแรมใหญ่ๆ เลยทีเดียว

เวลาเกือบบ่ายสามโมงแล้วคุณพ่อ ต้องไปธุระที่อื่นต่อจึงบอกลาและขอบคุณ คุณอมรรัตน์

The story of Dim Sum

A three-generation family had Dim Sum at a small restaurant on St. Louis 3 Road in Bangkok. On their way to the restaurant, the granpa told his grand daughter the story and traditions of Dim Sum.

He began with mun thow or buns, which were originated in China in 770-221 BC and developed to have stuff and to be one of Chinese emperor's dishes in the Tang Dynasty (C.E. 618-907)

ขอบคุณ

คุณอมรรัตน์ที่ให้ข้อมูลเรื่องต้มช้ำของร้านอาหาร

อานนท์ ตรังตรีชาติ

จบการศึกษาปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ชื่นชอบและศึกษาวัฒนธรรมประเพณีจีน เคยเขียนบทความเกี่ยวกับสุภาภิตจีนลงใน "ความรู้คือพระทีป"

ทิ้งท้อย..

กระพริบแสง
ระยิบยับ
จับยอดไม้

บัณฑิต กิตติ

ในช่วงยามค่ำคืนเดือนแรม บริเวณป่าโกงกางริมน้ำ เราจะเห็นแสงระยิบระยับจับอยู่บนยอดไม้ นั่นละ คือฝีมือของเจ้าแมลงตัวน้อยๆ "หิ่งห้อย" ที่เปล่งแสงได้ในตัว มีผู้คนได้ทำการศึกษาวัดกำลังแสงสว่างของหิ่งห้อยพบว่าแต่ละตัวจะให้พลังงานแสงได้ ๑/๕๐-๑/๔๐๐ แรงเทียน แต่ก่อนที่จะลงลึกถึงกระบวนการเปล่งแสงของหิ่งห้อย เรามาศึกษาพื้นเพของหิ่งห้อยกันก่อนดีกว่าว่าเป็นมาอย่างไร

หลากหลาย..หลากหลายสไตล์

"หิ่งห้อย" มีชื่อเรียกในภาษาอังกฤษว่า Firefly (แมลงไฟ) หรือเรียกตามบุคลิกของตัวเมียที่ไม่มีปีกลักษณะคล้ายตัวหนอน จึงเรียกว่า Glowworm (หนอนเรืองแสง) ส่วนในอเมริกาเรียกว่า Lightning Bug

ส่วนในประเทศไทยเราเองนั้น เราจะเรียกแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ชาวบางเขนจะเรียกว่า แมลงทึ่งถ่วง ส่วนอยุธยา/ชัยนาทเรียกว่า แมงดาเรือง และชาวสุพรรณบุรีเรียกหิ่งห้อยว่า แมงแสง เป็นต้น

มากด้วยคำร่ำลือ.. ที่มีมาแต่โบราณ

คนเรารู้จักหิ่งห้อยกันนานนับพันปี จึงมีความเชื่อแตกต่างกันไปในด้านปรัชญา ศาสนา อาทิ ในอินเดียจะเชื่อว่า หิ่งห้อยคือนัยน์ตาของพระเจ้าที่ยังเหลืออยู่และส่องแสงได้ในความมืด ส่วนในญี่ปุ่น เชื่อว่าหิ่งห้อยคือวิญญาณของคนตายใน ๒ ตระกูลที่รบรากันมาในอดีต และชาวมาลาเยเชื่อว่าหิ่งห้อยเกิดจากเล็บมือมนุษย์

ส่วนในเมืองไทยเรานั้นเองที่มีเรื่องราวเล่าขานสืบทอดมาว่า เป็นเรื่องราวของชายหนุ่มที่จุดตะเกียงโคมไฟตามหาหญิงสาวที่ชื่อว่า "ลำพูน" ที่จมหายไปใต้มัน้ำ และต้นลำพูนเป็นต้นไม้ที่หิ่งห้อยชอบเกาะ จึงเชื่อว่าเป็นวิญญาณของคนรักของตนเอง

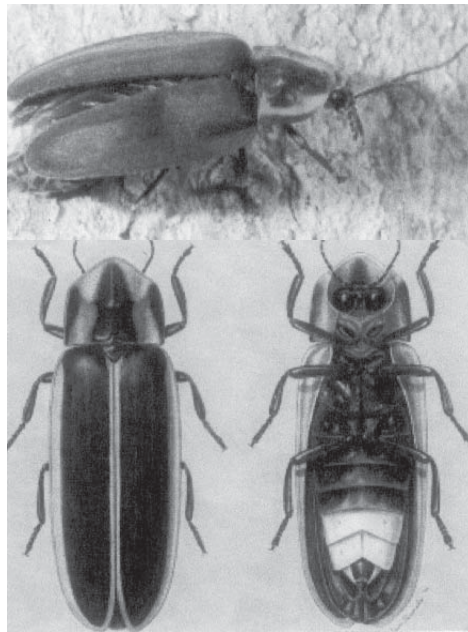
ทั่วโลก.. พบหิ่งห้อยมากกว่า ๒,๐๐๐ ชนิด

หิ่งห้อยได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในประเภทแมลงปีกแข็งขนาดเล็ก ลำตัวเป็นรูปทรงกระบอกยาวตั้งแต่ ๕-๒๕ มิลลิเมตร หิ่งห้อยตัวเต็มวัยเพศผู้มีปีก ส่วนตัวเมียมีทั้งมีปีกและไม่มีปีก บางชนิดมีปีกสั้นมาก สำหรับชนิดที่ไม่มีปีกรูปร่างจะมีลักษณะคล้ายตัวหนอน หนอนหิ่งห้อยจะเป็นตัวทำกินหอย ผาเดียว ไล้เดือน กิ่งก้อ และแมลงตัวเล็กๆ เป็นอาหาร

เนื่องจากหิ่งห้อยเป็นแมลงประเภทหนึ่ง จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างเป็น ๔ ระยะ เริ่มจากเมื่อผสมพันธุ์แล้วจะวางไข่ตามดินหรือที่ชื้นแฉะ จากนั้นไข่จะฟักเป็นตัวอ่อนมีระยะ ๔-๕ วัน จากนั้นเข้าสู่ระยะดักแด้และระยะตัวเต็มวัย สำหรับไข่ของหิ่งห้อยนั้นจะมีสีเหลือง กลมรี วางไข่เป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๕-๑๓๐ ฟอง และใช้เวลาจากเป็นไข่จนถึงโตเต็มวัย ๓-๔ เดือน จนถึง ๑ ปี หิ่งห้อยจะมีชีวิตอยู่ได้นาน ๓-๑๒ เดือนแล้วแต่ชนิด

เราจะพบหิ่งห้อยได้ทั่วทุกภูมิภาคของโลก จะมีก็เพียงแต่ยอดเขาสูงและทะเลทรายเท่านั้นที่ไม่เคยเห็นหิ่งห้อย สำหรับในประเทศไทยพบหิ่งห้อยมากกว่า ๑๐๐ ชนิด ขนาดเล็กที่สุดที่พบยาวเพียง ๒ มิลลิเมตร ในขณะที่ขนาดยาวที่สุดยาวถึง ๑๐ เซนติเมตร

หิ่งห้อยออกหากินในเวลากลางคืน กินสัตว์เล็กๆ เป็นอาหาร ในบริเวณที่มีน้ำ สะอาดและบริเวณป่าโกงกาง ป่าชายฝั่งทะเล และต้นลำพู

กระพริบแสง..เรียกหาคู่ ทุก ๒๔ ชั่วโมง

การกระพริบแสงของหิ่งห้อยเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นสัญญาณหาคู่ที่ตัวผู้ใช้เกี่ยวพาราสิตัวเมีย ส่วนตัวเมื่อก็กระพริบแสงตอบรับแสดงความพอใจ การกระพริบแสงของหิ่งห้อยจึงเป็นการส่งสัญญาณว่าหิ่งห้อยนั้นพร้อมสำหรับการสืบพันธุ์

หิ่งห้อยมีอวัยวะทำแสงอยู่บริเวณส่วนท้องด้านล่าง ตัวผู้มีอวัยวะทำแสง ๒ ปล้อง ตัวเมียมี ๑ ปล้อง ส่วนลักษณะของแสงของหิ่งห้อยนั้นเป็นแสงทางชีวภาพ หรือ แสงเย็น เกิดจากปฏิกิริยาทางเคมีของสารลูซิเฟอริน (Luciferin) ที่อยู่ในอวัยวะผลิตแสง ทำปฏิกิริยากับออกซิเจนในหลอดลม โดยมีเอนไซม์ลูซิเฟอเรส (Luciferase) เป็นตัวเร่งปฏิกิริยา และมีสาร ATP เป็นตัวให้พลังงานทำให้เกิดแสง

ความสว่างของแสงหิ่งห้อยจะมีตั้งแต่ ๑/๕๐-๑/๔๐๐ แสงเทียน หิ่งห้อยจะเริ่มการกระพริบแสงในเวลาพลบค่ำ โดยระบบการกระพริบแสงจะทำงานเป็นจังหวะทุก ๒๔ ชั่วโมง เราจึงไม่เคยเห็นหิ่งห้อยกระพริบแสงในเวลากลางวันเลย และการกระพริบแสงของหิ่งห้อยแต่ละตัวจะต่างกันไป แต่ถ้ามารวมตัวกันเป็นฝูง หิ่งห้อยจะปรับตัวเองให้การกระพริบแสงที่เหมือนกัน

หิ่งห้อย.. ให้แสงสว่างได้ไม่แพ้เทียนไข

เราคงไม่เชื่อว่า ในสมัยโบราณได้มีการใช้ประโยชน์จากหิ่งห้อยเป็นโคมไฟราคาถูก เล่ากันว่าในจีนและญี่ปุ่น นักศึกษาที่อยากจนจะจับหิ่งห้อยใส่ภาชนะต่างตะเกียงเพื่อใช้อ่านหนังสือในเวลากลางคืน อย่างที่จางไมก้า หิ่งห้อยมีขนาดใหญ่ เพียงแค่ ๖-๗ ตัวก็ให้แสงสว่างเพียงพอสำหรับการอ่านหนังสือแล้ว หรือที่บราซิลจะจับหิ่งห้อยมาใส่ในผลน้ำเต้าแห้ง เจาะรูรอบให้แสงสว่างใช้แทนตะเกียงในกระท่อมได้

จากการศึกษาค้นคว้าวิจัย นักชีววิทยา ได้มีความคิดที่จะใช้หิ่งห้อยระยะหนอนเป็น ศัตรูธรรมชาติของลัตัวที่เป็นศัตรูธรรมชาติ ของพืช และที่สำคัญใช้เป็นตัวทำลายหอย ชนิดที่เป็นพาหะของพยาธิที่นำโรคมารุคน และลัตัว ตลอดจนทำลายหอยเชอรี่ที่เป็น ศัตรูของต้นข้าวด้วย

โครงการหิ่งห้อยในพระราชดำริ ก้าว หน้าไปเป็นลำดับ ความรู้ความเข้าใจในวงจร ชีวิตของหิ่งห้อยช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวได้ อาทิ ที่สวนลัตัวเปิดเขาเขียวมีโครงการ เพาะพันธุ์หิ่งห้อย นอกจากนี้ ยังมีที่หมู่บ้าน แสมราย จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีกิจกรรม อนุรักษ์หิ่งห้อย

หิ่งห้อย.. จะลดน้อยถอยลงหรือไม่ในอนาคต

จากการที่คุณลักษณะของหิ่งห้อยไม่ ได้มีการแพร่ขยายพันธุ์ทุกเดือน และถ้าช่วง ไท่สภาพอากาศไม่เหมาะสม หิ่งห้อยก็ไม่เกิด และที่สำคัญคือยังไม่สามารถเพาะขยายพันธุ์ ในห้องทดลองได้ ทุกสิ่งทุกอย่างจึงต้องพึ่ง พันธ์ธรรมชาติเป็นหลัก

นับวันความอยู่รอดของหิ่งห้อยก็ยัง ลดน้อยถอยลง ทั้งปัญหาภาวะต่างๆ การ ตัดต้นไม้ทำลายป่าในเขตหวงห้าม มีการตัด ต้นลำพูกันทุกปี ใครจะตอบได้บ้างไหมว่า อนาคตข้างหน้า ลูกหลานเราจะมีโอกาสได้ ตื่นตาตื่นใจกับเจ้าหิ่งห้อยกระพริบแสง พวกนี้หรือไม่

Dancing fireflies

There are more than 2,000 species of fireflies around the world. People have known these lightening bugs for about 1,000 years, so there are many kinds of beliefs about them, ranging from philosophy, religion and culture. For instance, In India, fireflies are belived to be God's eyes.

Light production in fireflies is primarily used to locate other individuals of the same species for reproduction. It is due to a chemical reaction that occurs in specialized light-emitting organs, usually on the lower abdomen. The enzyme luciferase acts on luciferin in this organ to stimulate light emission.

ขนิษฐา ทัดติ

จบการศึกษาคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทำงานด้านโฆษณา จาก COPY WRITER จนถึง CREATIVE DIRECTOR

ผลงานที่ได้รับรางวัล

- พ.ศ. ๒๕๒๖ รางวัลภาพพจน์โฆษณา ยอดเยี่ยม "ลิควิดเปเปอร์"

- พ.ศ. ๒๕๒๗ รางวัลภาพพจน์โฆษณา ยอดเยี่ยม "ลีเซลต้า"

หิ่งห้อย.. หนึ่งในโครงการพระราชดำริ

ย้อนกลับไปเมื่อวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๙ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จเยือนสวนพฤกษศาสตร์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ทรงสนพระทัยเรื่องหิ่งห้อย โปรดให้มีการทดลองศึกษาถึงความสัมพันธ์ของพันธุ์ไม้ป่า กับหิ่งห้อย ด้วยเหตุนี้ โครงการหิ่งห้อยในพระราชดำริจึงเกิดขึ้น

ขอขอบคุณ

กองกัญและลัตัววิทยา กรมวิชาการเกษตร

www.maeklongtoday.com

www.sciencenewsforkids.org

วัดชมภูเวก

หนึ่งในรัตนอาราม ของนนทบุรี

อรุณศักดิ์ กังมณี

จาก "ชมภูวิเวก" สู่ "ชมภูเวก"

วัดชมภูเวก ตั้งอยู่ในเขตตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี วัดนี้ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ มีเขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๑๑.๕๐ เมตร ยาว ๒๖ เมตร ทางด้านทิศตะวันตกของวัด มีคลองท่าทรายไหลผ่านด้วยเหตุที่ลำคลองนี้เชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา จึงใช้เป็นทางสัญจรหลักของผู้คนในสมัยโบราณ ก่อนที่จะมีการตัดถนนเพื่อใช้เป็นเส้นทางคมนาคมดังเช่นในปัจจุบัน

หนังสือประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร เล่ม ๒ ของกรมการศาสนา กล่าวถึงประวัติของวัดชมภูเวกไว้ว่า วัดนี้สร้างขึ้นเมื่อราวปี พ.ศ. ๒๓๐๐ ครั้งปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยผู้สร้างเป็นกลุ่มคนมอญ ซึ่งพร้อมใจกันสร้างพระธาตุมูเตตาขึ้นบนเนินอิฐเก่า เพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่น่าติดตามเมื่อครั้งอพยพมาจากเมืองมอญ และขนานนามวัดนี้ว่า "วัดชมภูวิเวก" ตามลักษณะสภาพของที่ตั้งวัด โดยชื่อนี้มีความหมายว่า ขอสรรเสริญบริเวณที่เป็นเนินสูงซึ่งมีความสงบเงียบ และต่อมาชื่อดังกล่าวเพี้ยนเป็น "วัดชมภูเวก"

ส่วนหนังสือประวัติวัดชมภูเวก ซึ่งเรียบเรียงโดย นายวีระโชติ ปั่นทอง กล่าวถึงประวัติวัดในลักษณะของคำบอกเล่าว่า วัดนี้สร้างขึ้นโดยกลุ่มชาวมอญซึ่งอพยพมาตั้งรกรากอยู่ที่บริเวณนี้ ต่อมาเมื่อทราบทางด้านล่างของเนินดินบริเวณดังกล่าวเป็นซากวัดเก่า จึงพร้อมใจกันสร้างพระธาตุมูเตตาขึ้นบนเนินดินเพื่อใช้เป็นสถานที่กราบไหว้บูชา และให้ชื่อวัดนี้ว่า "วัดชมภูวิเวก หรือ วัดชมภูวิเวก" โดยมูลเหตุของชื่อดังกล่าวนั้นสันนิษฐานไว้หลายประเด็น ดังเช่น อาจจะต้องขึ้นตามชื่อหัวหน้ากลุ่มชาวมอญซึ่งเป็นผู้นำในการก่อสร้าง ได้แก่ พ่อปู่ศรีชมภู หรืออาจตั้งขึ้นจากลักษณะภูมิประเทศที่บริเวณนี้แต่เดิมมีต้นหว้าขึ้นอยู่มากมาย โดยต้นหว้าในภาษาบาลีใช้คำว่า "ชมพู" จึงตั้งชื่อวัดนี้ว่า "วัดชมพูวิเวก" และต่อมาจึงเรียกกันว่า "วัดชมภูเวก"

ด้วยเหตุที่วัดชมภูเวกมีความสำคัญยิ่งในทางโบราณคดี กรมศิลปากรจึงประกาศขึ้นทะเบียนวัดนี้เป็นโบราณสถานสำคัญของชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ โดยมีสิ่งสำคัญภายในวัดได้แก่ พระอุโบสถและพระวิหารเก่า ซึ่งภายในอาคารทั้งสองหลังมีจิตรกรรมฝาผนังเขียนประดับเอาไว้อย่างงดงาม

วัด

จังหวัดนนทบุรีนั้น แม้จะมีอาณาเขตติดกับกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นแหล่งที่รับอารยธรรมตะวันตกเข้ามาอย่างมากมายก็จริง แต่จังหวัดนี้ก็ยังคงรักษาสภาพวิถีชีวิตดั้งเดิมเอาไว้ได้ในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะยังคงมีวัดวาอารามที่มีความเก่าแก่และงดงามอยู่อีกเป็นจำนวนมาก สำหรับข้อเขียนชิ้นนี้จะขอแนะนำไปรู้จักกับหนึ่งในพระอารามของเมืองนนทบุรี ซึ่งได้รับการยกย่องในหมู่ผู้ชื่นชอบงานศิลปกรรมว่ามีความงามเป็นเลิศแห่งหนึ่งของประเทศไทย

พระธาตุมูเตา : พระมหาเจดีย์ศักดิ์สิทธิ์แห่งเมืองหงสาวดี

พระธาตุมูเตาที่วัดชมภูเวก เป็นเจดีย์ทรงมอญ สร้างขึ้นเพื่อเป็นการระลึกถึงองค์พระธาตุมูเตาที่เมืองหงสาวดี โดยมูลเหตุแห่งการสร้างพระธาตุมูเตาองค์นี้ขึ้นก็เพื่อให้ชาวมอญได้ใช้เป็นสถานที่กราบไหว้และสักการบูชา ดังที่ปรากฏข้อความอยู่บนแผ่นหินอ่อนจารึกประวัติพระธาตุมูเตาที่ติดอยู่ที่บริเวณฐานด้านหน้าขององค์พระธาตุ (ซึ่งมีทั้งภาษามอญและภาษาไทย) ซึ่งจะขอคัดลอกข้อความมา ดังนี้

"พระธาตุมูเตา"

พระธาตุมูเตาที่วัดชมภูเวกพวกชาวมอญได้อพยพเข้ามาจากกรุงหงสาวดี

รามัญประเทศ

ได้สร้างพระเจดีย์เหมือนพระธาตุมูเตา

ราวพุทธศักราช ๒๒๒๕

เพื่อให้สาธุชนได้เคารพกราบไหว้บูชา

พระธาตุมูเตาเมื่อครั้งแรกสร้าง มีขนาดไม่ใหญ่มากนัก จนกระทั่งเมื่อราวปี พ.ศ. ๒๔๕๔ ภิกษุรูปหนึ่งชื่อ พระครูลัญ นำเหล่าคณะสงฆ์จากเมืองมอญมาช่วยก่อสร้างเพิ่มเติมขึ้นจนมีขนาดสูงใหญ่กว่าเดิม พร้อมกันนั้นยังสร้างเจดีย์ขนาดเล็กอีก ๔ องค์ ไว้ที่แต่ละมุมขององค์พระธาตุดังกล่าวด้วยการก่อสร้างเพิ่มเติมครั้งนั้นใช้เวลาราว ๒ ปี จึงแล้วเสร็จ และต่อมาเมื่อราว ปี พ.ศ. ๒๕๓๔-๒๕๓๕ ก็ได้มีการปฏิสังขรณ์พระธาตุมูเตาขึ้นอีกครั้งหนึ่งจนมีสภาพดังเช่นที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

จิตรกรรมพุทธประวัติตอนมารวิชัย ซึ่งภาพแม่พระธรณีองค์นี้ ได้รับการยกย่องว่ามีความงามเป็นเลิศ

สำหรับพระธาตุมูเตาที่เมืองหงสาวดีนั้น เรียกกันทั่วไปว่า พระเจดีย์ชเวมอดอ มีตำนานเล่ากันว่า พระธาตุองค์นี้สร้างขึ้นเพื่อประดิษฐานพระเกศธาตุ ที่พระพุทธองค์ประทานให้กับสองพี่น้องชื่อ มหาศาลและจุลศาล โดยพระธาตุมูเตาถือกันว่าเป็นพระมหาเจดีย์เก่าแก่คู่บ้านคูเมืองหงสาวดี และเป็นสถานที่ที่ชาวมอญเลื่อมใสศรัทธาเป็นอย่างสูง

อุโบสถเก่ากับภาพแม่พระธรณีที่งามที่สุดของไทย

อุโบสถเก่าของวัดชมภูเวก เป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าหันหน้าเข้าสู่ลำคลองท่าทรายที่อยู่ทางทิศตะวันตก อาคารหลังนี้ก่ออิฐถือปูน มีขนาดกว้าง ๘ เมตร ยาว ๑๘.๕๐ เมตร มีประตูทางเข้าอยู่ที่บริเวณผนังหุ้มกลองหน้าเพียง ๑ ประตู และมีหน้าต่างที่ผนังข้างด้านละ ๓ บาน ภายในสุดของอาคารมีฐานชุกชีประดิษฐานพระพุทธรูป ซึ่งเป็นประธานของอุโบสถ นอกจากนี้ ยังมี

ขึ้นส่วนพระพุทธรูปหินทรายสมัยอยุธยาอีกหลายชั้นวางอยู่บนฐานชุกชีเดียวกัน

ด้านนอกของอุโบสถ มีแท่นโอบเสมาอยู่โดยรอบทั้ง ๔ ทิศ ก่ออิฐถือปูนเป็นแท่นสูงตอนบนคล้ายดอกบัวกลีบ ร่องรับด้วยฐานบัวและฐานสิงห์ อย่างไรก็ตามโอบเสมาเก่าของวัดชมภูเวกที่พบอยู่ในปัจจุบันคงเหลือเพียงชั้นเดียว และมีสภาพที่แตกหักเหลือเพียงครึ่งโอบ นอกจากนี้ ที่บริเวณมุมด้านนอกของอุโบสถ ยังมีเจดีย์ประจำมุมอยู่ทั้ง ๔ มุม แต่มีสภาพที่ไม่สมบูรณ์ ลักษณะรูปทรงเป็นเจดีย์ทรงเครื่อง ประกอบด้วยฐานสิงห์ซ้อนกัน ๒ ฐาน ต่อด้วยบัวกลีบที่รองรับองค์ระฆังย่อมุมไม้สิบสอง แต่มีส่วนยอดหักหายไป

ภายในอุโบสถ มีงานจิตรกรรมฝาผนังเขียนประดับอยู่โดยรอบ ภาพที่เขียนเป็นเรื่องเกี่ยวกับอดีตพุทธเจ้า ทศชาติชาดก (ชาดกลำดับ ๑๐ พระชาติสุดท้าย) และพุทธประวัติบางตอน ซึ่งเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวทางพุทธศาสนาตามแบบแผนประเพณี

จิตรกรรมภายในอุโบสถเล่าเรื่องเกี่ยวกับทศชาติชาดก ในภาพเป็นเรื่องมหาชนกชาดก และสุวรรณสามชาดก

นิยมที่สืบเนื่องกันมาตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์

จิตรกรรมฝาผนังภายในอุโบสถแห่งนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๒ แนว คือ ตอนบนซึ่งเป็นผนังที่อยู่ระดับเหนือขอบประตู และหน้าต่างตอนล่างซึ่งเป็นผนังที่อยู่ระหว่างช่องประตูและหน้าต่าง โดยการแบ่งจะเขียนลวดลายเป็นแถบลายพรรณพฤกษาค้น นอกจากนี้ก็ยังมีการใช้เส้นลันทา (เส้นหยักฟันปลา) แยกเรื่องราวแต่ละเหตุการณ์ออกจากกันด้วย

ผนังหุ้มกลองหน้า ซึ่งมีประตูทางเข้าอยู่ตรงกลางนั้น ด้านบนเหนือช่องประตูเขียนภาพพุทธประวัติตอนมารวิชัย องค์ประกอบภาพดังกล่าว ประกอบด้วยภาพพระพุทธองค์ประทับนั่งอยู่บนรัตนบัลลังก์ ด้านล่างมีภาพแม่พระธรณีกำลังบีบมวยผม โดยมีกองทัพมารทำท่าเข้าคุกคามองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า สำหรับภาพแม่พระธรณีที่อุโบสถเก่าวัดชมภูเวกแห่งนี้ เป็นฝีมือช่างชั้นครูที่แสดงถึงความอ่อนช้อยและงดงามมาก จึงได้รับการยกย่องกันว่าเป็นภาพเขียน

แม่พระธรณีที่งดงามที่สุดของไทย

ผนังตอนบนเหนือหน้าต่างด้านซ้ายและขวาเขียนภาพอดีตพุทธเจ้าประทับนั่งเรียงเป็นแถว ด้านละ ๑๖ องค์ ส่วนผนังหุ้มกลองด้านหลังตรงกลางเขียนเป็นซุ้มเรือนแก้ว และมีภาพพระพุทธเจ้าอยู่ทั้ง ๒ ข้างของซุ้มเรือนแก้วดังกล่าว

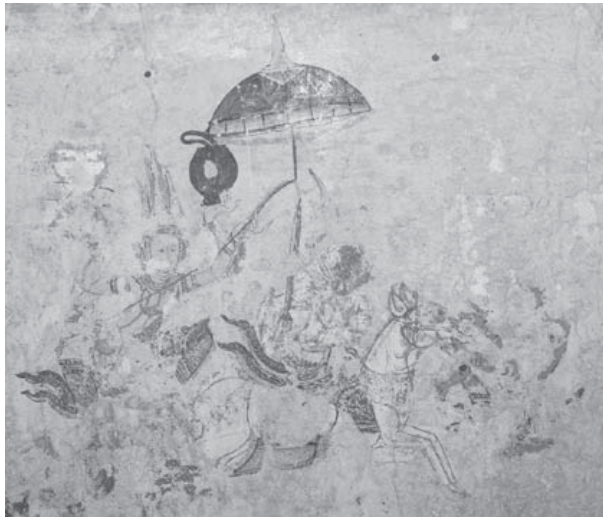
ภาพจิตรกรรมเล่าเรื่องทศชาติชาดกภายในอุโบสถ เริ่มจากผนังหุ้มกลองหน้าด้านขวาเป็นเรื่องเตมียชาดก ซึ่งเป็นชาดกเรื่องแรกในทศชาติชาดก แล้วจึงเวียนไปทางผนังด้านขวา (ของพระพุทธรูปประธาน) ลึกลับที่สุดที่มโหสถชาดก จากนั้นจึงต่อกับเรื่องกฐินทศชาติชาดกที่ผนังซ้ายมาจนถึงสิ้นสุดในเรื่องเวสสันดรชาดกที่ผนังหุ้มกลองหน้าด้านซ้าย เมื่อพิจารณาลักษณะโดยรวมของงานจิตรกรรมฝาผนังในอุโบสถวัดชมภูเวกแล้วแสดงให้เห็นถึงการผสมผสานกันระหว่างงานฝีมือรุ่นสมัยอยุธยาตอนปลาย และคงมีการเขียนซ่อมแซมด้วยฝีมือช่างสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ครั้นรัชกาลที่ ๑-๓ อีกด้วย

วิหารเก่า และลวดลายปูนปั้นอันงามวิจิตร

วิหารเก่า อยู่ด้านหลังของอุโบสถ เป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ก่อด้วยอิฐถือปูน ขนาดกว้าง ๖.๓๐ เมตร ยาว ๑๑.๘๕ เมตร วางตัวอยู่ในแนวทิศตะวันตก/ตะวันออก ซึ่งเป็นแนวเดียวกับอุโบสถเก่า วิหารหลังนี้แต่เดิมมีประตูทางเข้าอยู่ทั้งทางด้านหน้า (ทิศตะวันตก) และด้านหลัง (ทิศตะวันออก) แต่ในปัจจุบันทางวัดได้อุดปิดประตูด้านหลังไปแล้ว แต่ยังสามารถเห็นกรอบซุ้มประตูเก่าได้อย่างชัดเจน บริเวณกึ่งกลางของวิหารแต่เดิมเป็นที่ตั้งของบุษบกไม้ประดิษฐานรอยพระพุทธรบาทสลักหิน ซึ่งนับเป็นโบราณวัตถุที่สำคัญยิ่งชิ้นหนึ่งของวัดชมภูเวก แต่เนื่องจากสภาพของวิหารที่ทรุดโทรมมาก ทางวัดจึงเคลื่อนย้ายบุษบกไม้ และรอยพระพุทธรบาทดังกล่าวไปไว้ยังมณฑปที่อยู่ด้านหลังวิหาร

ซุ้มประตูและหน้าต่างของวิหารเก่าหลังนี้ประดับด้วยปูนปั้นเป็นลวดลายพรรณพฤกษา โดยมีกระบวนลายแบบฝรั่ง และมีลายดอกไม้ประดิษฐ์เป็นใบท่อนองดอกพุดตาน หรือดอกไม้ต้น ซึ่งมักเรียกกันทั่วไปว่า "ลายอย่างเทศ" ซึ่งลวดลายลักษณะเช่นนี้เป็นงานที่นิยมกันมากในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยเฉพาะครั้งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ในส่วนตรงกลางของซุ้มนิยมทำยอดลายเป็นรูปแจกันทั้งแบบอย่างจีน และตะวันตก นอกจากนี้ ยังมีลวดลายรูปบุคคลมีปีกคล้ายกับภาพเทวดา ตามแบบศิลปะทางตะวันตกอยู่ที่บริเวณซุ้มประตูทั้งด้านหน้าและหลังด้วย ลวดลายปูนปั้นประดับซุ้มประตูและหน้าต่างเหล่านี้ แม้ในปัจจุบันจะหลุดร่วงและชำรุดไปบ้างแล้ว แต่ก็ยังคงความงดงามอย่างมาก

จิตรกรรมฝาผนังที่วิหารเก่า เป็นการเขียนภาพเล่าเรื่องเกี่ยวกับอดีตพุทธเจ้าและพุทธประวัติ โดยจิตรกรรมที่วิหารแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๒ แนว คือ ตอนบนซึ่งเป็นผนังที่อยู่เหนือขอบประตูและหน้าต่าง เขียนเป็นภาพอดีตพุทธเจ้าเรียงกันเป็นแถว และในส่วนตอนล่างซึ่งเป็นผนังที่อยู่ระหว่างช่องประตูและหน้าต่าง เขียนภาพเล่าเรื่อง

จิตรกรรมที่ผนังวิหาร
วัดชมภูเวก
เล่าเรื่องตามพุทธประวัติ
ตอนที่พระพุทธเจ้าเสด็จออก
มหาภิเนษกรมณ์

ประวัติของพระพุทธองค์ โดยเริ่มจากผนังด้านทิศเหนือเวียนไปยังผนังด้านทิศใต้ เนื่องจากสภาพจิตรกรรมที่วิหารแห่งนี้ชำรุดและลบเลือนมาก จึงเป็นการยากที่จะกำหนดเรื่องได้อย่างครบถ้วน ภาพที่เห็นได้ค่อนข้างชัดเจนได้แก่ ภาพการเสด็จออกมหาภิเนษกรมณ์ ซึ่งเขียนเป็นภาพเจ้าชายสิทธัตถะทรงม้ากัณฐกะเสด็จออกนอกเมือง โดยมีท้าวจตุโลกบาลรองรับท้าวม้าส่วนพระพรหมทรงถือฉัตรและบาตรตามเสด็จมาด้วย ภาพครั้งที่พระอินทร์ลงมาทำนimitต์ด้วยการติด

พินสามสายถวายแด่พระพุทธองค์ ภาพเหตุการณ์ที่พระพุทธองค์ทรงฉันทกัณฐะดาหารมือนิสสัยก่อนปรินิพพาน ส่วนภาพอื่น ๆ นั้นค่อนข้างลบเลือนมาก

รอยพระพุทธบาทหินวัดชมภูเวก

รอยพระพุทธบาทที่วัดชมภูเวก เป็นรอยพระบาทเบื้องขวา สลักจากหินชนวนขนาดกว้าง ๕๒ เซนติเมตร ยาว ๑๓๐ เซนติเมตร หนา ๒๓ เซนติเมตร แต่เดิมรอยพระพุทธบาทชิ้นนี้ประดิษฐานอยู่ในบุษบกไม้ ตั้งอยู่ตรงกลางของวิหารเก่า แต่เนื่องจากสภาพของวิหารที่ทรุดโทรมลงทางวัดจึงย้ายบุษบกไม้ และรอยพระพุทธบาทหินไปไว้ที่อาคารมณฑปที่สร้างขึ้นใหม่

รอยพระพุทธบาทชิ้นนี้ถือเป็นโบราณวัตถุที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของวัดชมภูเวก เนื่องจากมีจารึกอักษรขอมอยุธยา ภาษาบาลีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๒๐ จารอยู่ที่ส่วนต่างๆ ของพระพุทธบาท ได้แก่ บริเวณส่วนปลายนิ้วพระบาท ที่กึ่งกลางพระบาทซึ่งทำเป็นรูปคล้ายล้อเกวียน รวมถึงที่ขอบด้านข้างของพระพุทธบาทอีกด้วย สำหรับข้อความในจารึกนั้น กล่าวถึงเรื่องญาณ ๓ และอาการ ๑๒ นอกจากนี้ที่ส่วนริมขอบพระบาทจารึกด้วยคาถาเขมรมาฯ ซึ่งเป็นคาถาแสดงพระอริยสัจอันเป็นหัวใจของพุทธศาสนา

รอยพระพุทธบาทนั้น เป็นปูชนียวัตถุที่ชาวพุทธได้กราบไหว้บูชามาตั้งแต่ครั้งสมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน เชื่อกันว่า พระพุทธองค์เคยเสด็จไปทุกหนทุกแห่งในโลกเพื่อ

Chompoowek Temple: One of Nonthaburi's attraction

Despite its proximity to the hustling, modernized city of Bangkok, Nonthaburi Province is able to keep its traditional way of life to a certain extent. There are many old and beautiful temples in this little province.

One of the old temples in Nonthaburi, Chompoowek Temple contains many gorgeous Thai art of the late Ayudhya to the early Rattanakosin period, from architecture to mural paintings and decorative stucco.

ประกาศพระศาสนา และสั่งสอนเวไนยสัตว์ให้ประพฤติธรรมกระทำความดี โดยพระองค์ทรงทิ้งรอยพระบาทไว้ให้ปรากฏชั่วนิรันดร์ เพื่อเป็นการประกาศถึงความยั่งยืนของพระพุทธานุศาสน์ไว้ ณ ดินแดนนี้ๆ พุทธศาสนิกชนจึงบูชารอยพระพุทธบาท ด้วยเปรียบเสมือนสิ่งแทนองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่นเอง

อรุณศักดิ์ กิ่งมณี

การศึกษาระดับปริญญาตรี ภาควิชาโบราณคดี จากคณะโบราณคดี และปริญญาโท ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจุบันเป็นหัวหน้ากลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี

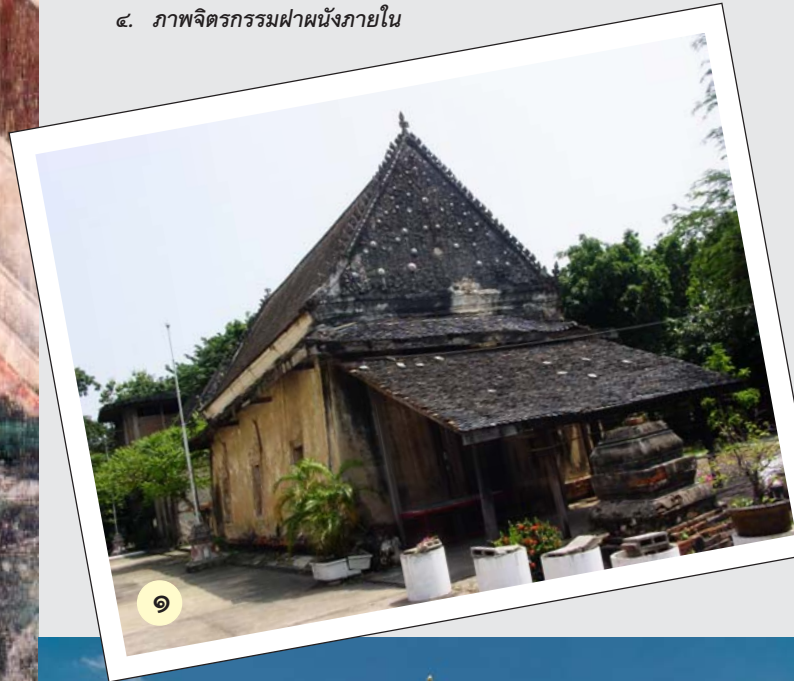
หนังสืออ้างอิง

๑. กรมการศาสนา, ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร เล่ม ๒ , กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๖ (หน้า ๓๙๖-๓๙๗)
๒. น. ณ ปากน้ำ (นามแฝง), จิตรกรรมสมัยอยุธยาตอนกลางและตอนปลายระยะแรก สกุลช่างนนทบุรี ณ วัดชมภูเวก และวัดปราสาท, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, ๒๕๓๐
๓. ศิลป์ พีระศรี และคณะ, จิตรกรรมฝาผนังสกุลช่างนนทบุรี, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๐๖
๔. อาภรณ์ ณ สงขลา, "วัดชมภูเวก" เมืองโบราณ, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ (กรกฎาคม-กันยายน) ๒๕๑๙, หน้า๗-๑๑
๕. วีระโชติ บันทอง (เรียบเรียง), ประวัติวัดชมภูเวก, ไม่ปรากฏที่พิมพ์ (พิมพ์ครั้งที่ ๒) ๒๕๔๑
๖. พ.สุวรรณ (นามแฝง), พระมหาธาตุมูเตตาพระมหาเจดีย์ศักดิ์สิทธิ์แห่งความสำเร็จ, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านมงคล, ๒๕๔๒

๒

๑. อุโบสถเก่าของวัดชมภูเวก
๒. จิตรกรรมเล่าเรื่องเวสสันดรชาดก เป็นเหตุการณ์ครั้งที่ พระเวสสันดรตรัสเรียกให้กัณหาและชालิขึ้นมาจากสระน้ำ
๓. พระธาตุมูเตา
๔. ภาพจิตรกรรมฝาผนังภายใน

๑

๓

๔

๕

- ๕. อุโบสถที่ได้รับการบูรณะของวัดชมภูเวก
- ๖. วิหารด้านหน้า
- ๗. ภาพแม่พระธรณี ที่ได้รับการยกย่องว่ามีความงามเป็นเลิศ
- ๘. รอยพระบาทสลักหินสมัยอยุธยา
- ๙. พระธาตุมูเตา

๖

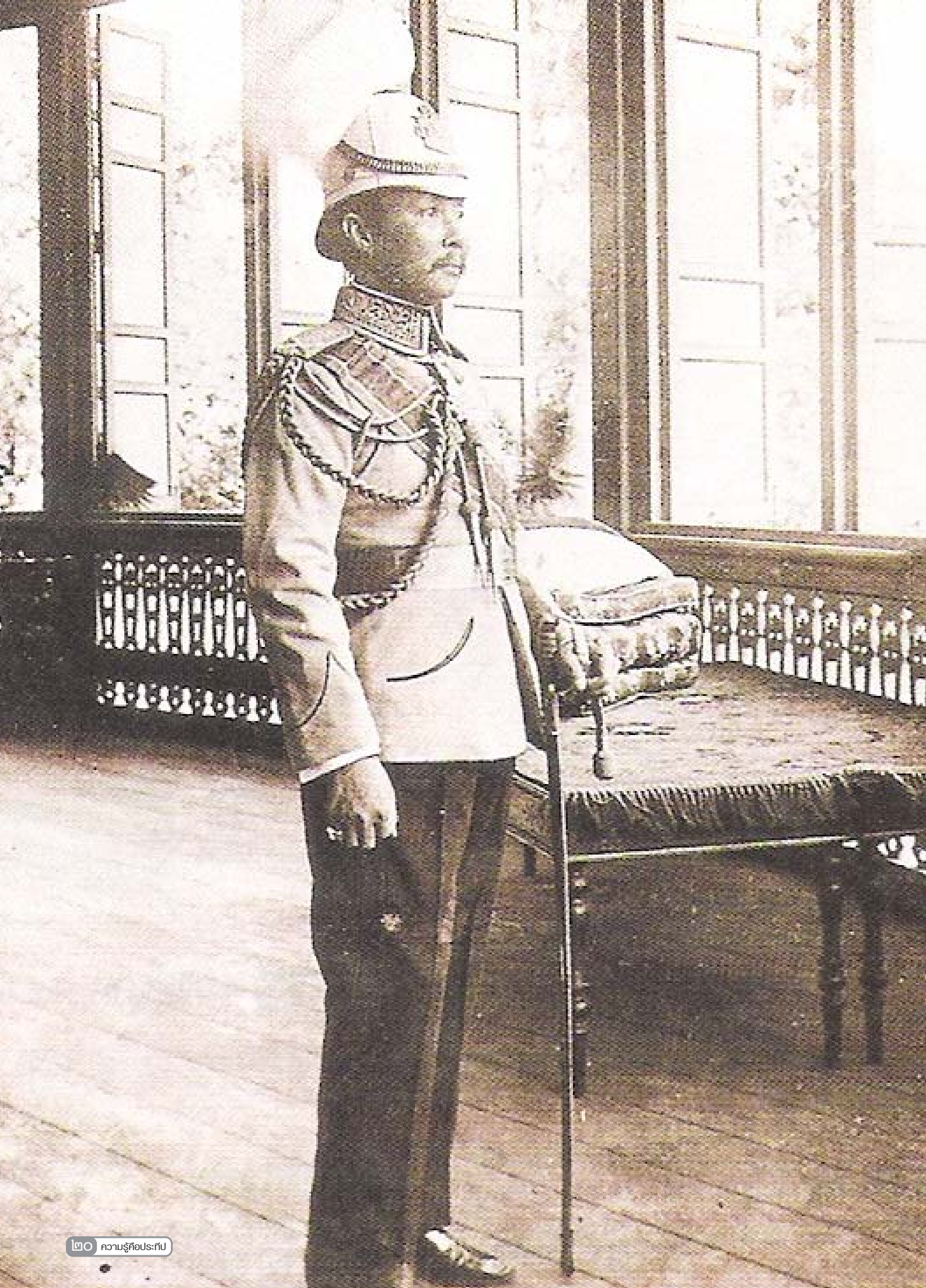
๗

๘

๙

สวนดุสิต อุทยานสราญรมย์ ในพระพุทธเจ้าหลวง

ธาดาพร

สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
องค์สถาปนิกผู้ออกแบบ

หลังจากได้ลองเสด็จประทับแรมใน
วังสวนดุสิตแล้วเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๒ ก็ทรงมี
พระราชดำริจะแปรพระราชฐานมาประทับ
ที่วังสวนดุสิตแทนพระบรมมหาราชวังที่ทั้ง
ร้อนและอับทึบไม่เป็นที่สำราญพระราชหฤทัย
ดังนั้นในปีพ.ศ. ๒๔๔๓ จึงทรงมีพระราชดำริ
สร้างที่ประทับถาวรขึ้นในวังสวนดุสิต โดย
โปรดเกล้าฯ ให้รื้อถอนเครื่องไม้ของพระที่นั่ง
มณฑาทิวทัศน์โรจน์ จากพระราชวังจุฑาธุช
ราชฐาน บนเกาะสีชัง มาปลูกใหม่ในวังสวน
ดุสิตแห่งนี้ และพระราชทานนามพระที่นั่ง
องค์นี้ตามลายเครื่องลายครามว่า "พระที่นั่ง
วิมานเมฆ"

พระที่นั่งวิมานเมฆขององค์นี้ ได้รับการ
ยกย่องว่าเป็นพระที่นั่งไม้สักทองที่งดงาม
ที่สุดและใหญ่ที่สุดในโลก องค์พระที่นั่ง
สร้างจากไม้สักทองทั้งหลัง โดยมีสมเด็จพระ
เจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนนริศรา-
นุกวดีวงศ์ (พระยศในขณะนั้น) ทรงเป็น
สถาปนิก และมีพระยาราชสงคราม (กร
หงสกุล) เป็นแม่จางานคุมการก่อสร้าง หลัง
จากก่อสร้างอยู่ ๑๙ เดือน จึงแล้วเสร็จ

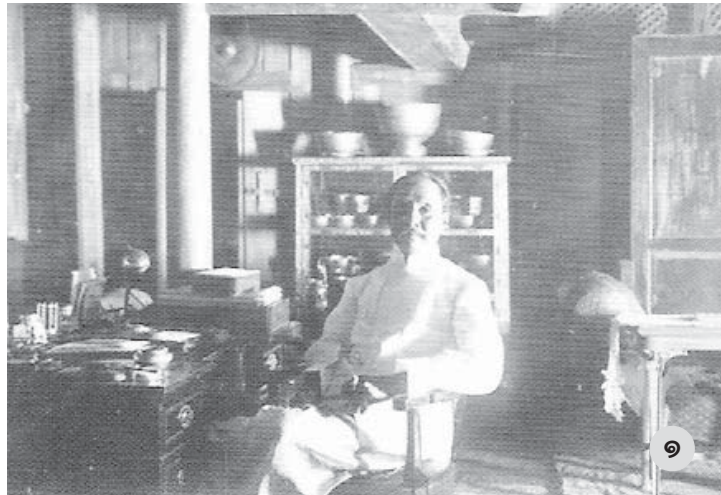
สมเด็จพระเจ้า กรมขุนนริศราฯ ทรงออก
แบบวางผังพระที่นั่งเป็นสองส่วนตั้งฉากกัน
เป็นเหมือนรูปตัวแอลในภาษาอังกฤษ ด้าน
ทิศใต้ขนานไปกับคลองอ่างหยก อีกด้าน
หนึ่งเป็นด้านทิศตะวันออกขนานกับคลอง
ร่องไม้หอม แต่ละด้านยาว ๖๐ เมตร เป็น
อาคารสร้างจากไม้สักทอง ๓ ชั้น เว้นแต่
ตอนที่ประทับของพระพุทธเจ้าหลวงเป็น
ส่วนหัวของอาคารด้านทิศใต้ ที่สร้างเป็น
อาคารแปดเหลี่ยม ๔ ชั้น เรียกกันว่า "แปด
เหลี่ยม" ส่วนชั้นที่อยู่ติดกับพื้นดินนั้นเรียก
ว่า "ใต้ชั้นต่ำ" ก่อด้วยอิฐถือปูน ส่วนที่
เหนือขึ้นไปจากนั้นเป็นเครื่องไม้ทั้งสิ้น ตัว
พระที่นั่งตกแต่งอย่างงดงามด้วยลายไม้ฉลุ
ตามชายคาและระเบียงโดยรอบ มีห้องทั้ง
สิ้น ๓๑ ห้อง เชื่อมกันด้วยระเบียงทางเดินที่
ยาวถึงกันตลอดทุกชั้น แต่ละห้องที่แยก
ออกเป็นหมู่ๆ นี้ จัดเป็นที่ประทับของเจ้านาย
ฝ่ายในที่ตามเสด็จออกมาจากพระบรมมหา
ราชวัง โดยสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงประทับ
ที่บริเวณที่เรียกว่าแปดเหลี่ยมทั้งสิ้น ส่วน
หมู่ห้องด้านหลังแปดเหลี่ยมชั้นสาม เป็นที่
ประทับของสมเด็จพระนางเจ้าสุภานุมาลมารศรี
พร้อมสมเด็จพระเจ้าฟ้าสุทธาทิพยรัตน์ ชั้นสอง
แนวเดียวกันเป็นที่ประทับของพระองค์เจ้า
นภาพรประภา ซึ่งทรงเป็นเสด็จอธิบดีของ
ฝ่ายใน

W

พระราชวังสวนดุสิต นับเป็นรมณีย-
สถานของสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง
อย่างแท้จริง ทรงสำราญพระราช
หฤทัยกับการก่อสร้างและตกแต่ง
วังสวนดุสิตเป็นที่ยิ่ง นับแต่วางแปลน แบ่ง
พื้นที่ จนเริ่มก่อสร้างพระที่นั่งองค์แรกในวัง
สวนดุสิต คือพระที่นั่งวิมานเมฆ

สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงบนพระที่นั่งวิมานเมฆ

๑. พระพุทธเจ้าหลวงขณะประทับทรงพระสำราญที่เรือนต้น
๒. สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ และเจ้าจอม ทรงสำราญที่ท่อน้ำเรือนต้น
๓. สวนแง่เต็ง
๔. พระตำหนักเรือนต้นในสมัยนั้น

๑

ชั้นล่างบริเวณเหนือใต้ชั้นต่ำเป็นที่อยู่ของเจ้าจอมมารดาอ่อน กับพระองค์เจ้าอรพรรณธำไพ และพระองค์เจ้าอดิสรุริยาภา ที่ตรงกันชั้นบนเป็นที่อยู่ของเจ้าจอมเอี่ยมและเจ้าจอมเอิบและที่ชั้นเดียวกันนี้ต่อออกไปเป็นที่อยู่ของเจ้าจอมมารดาชุ่ม กับพระองค์เจ้าอาทรทิพยนิภาและพระองค์เจ้าสุจิตรรณิ ตรงออกไปเป็นห้องท้องพระโรงที่ใช้ประชุมเสนาบดีเรียกว่า ห้องโป่ง ต่อจากห้องโป่งด้านหลังเป็นที่ประทับของสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์

จากนั้นก็เป็นที่ประทับของพระอัครชายาเธอพระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ กับสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาลินีนภดารา และสมเด็จพระเจ้าฟ้านิศานภดล ส่วนชั้นล่างที่ตรงกันกับที่ประทับของพระอัครชายาเธอ คือที่ประทับของสมเด็จพระเจ้าฟ้าจันทราสรีทวาร และสมเด็จพระเจ้าฟ้ายาวมาลย์นฤมล บรรดาเจ้านายและข้าราชการบริพารฝ่ายในที่ได้ประทับและอยู่ในพระที่นั่งวิมานเมฆนี้ ล้วนแต่มีราชการในองค์พระพุทธเจ้าหลวงที่ต้องทรงปฏิบัติ ดังนั้นเพื่อความสะดวกจึงโปรดเกล้าฯ ให้ประทับร่วมกับพระองค์บนพระที่นั่งวิมานเมฆนี้

หลังจากก่อสร้างแล้วเสร็จ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็โปรดเกล้าฯ ให้มีพิธีเฉลิมพระที่นั่งวิมานเมฆ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๔ และทรงย้ายที่ประทับจากพระบรมมหาราชวัง มาประทับที่พระที่นั่งองค์นี้ พร้อมด้วยเจ้านายฝ่ายในดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

๒

๔

๓

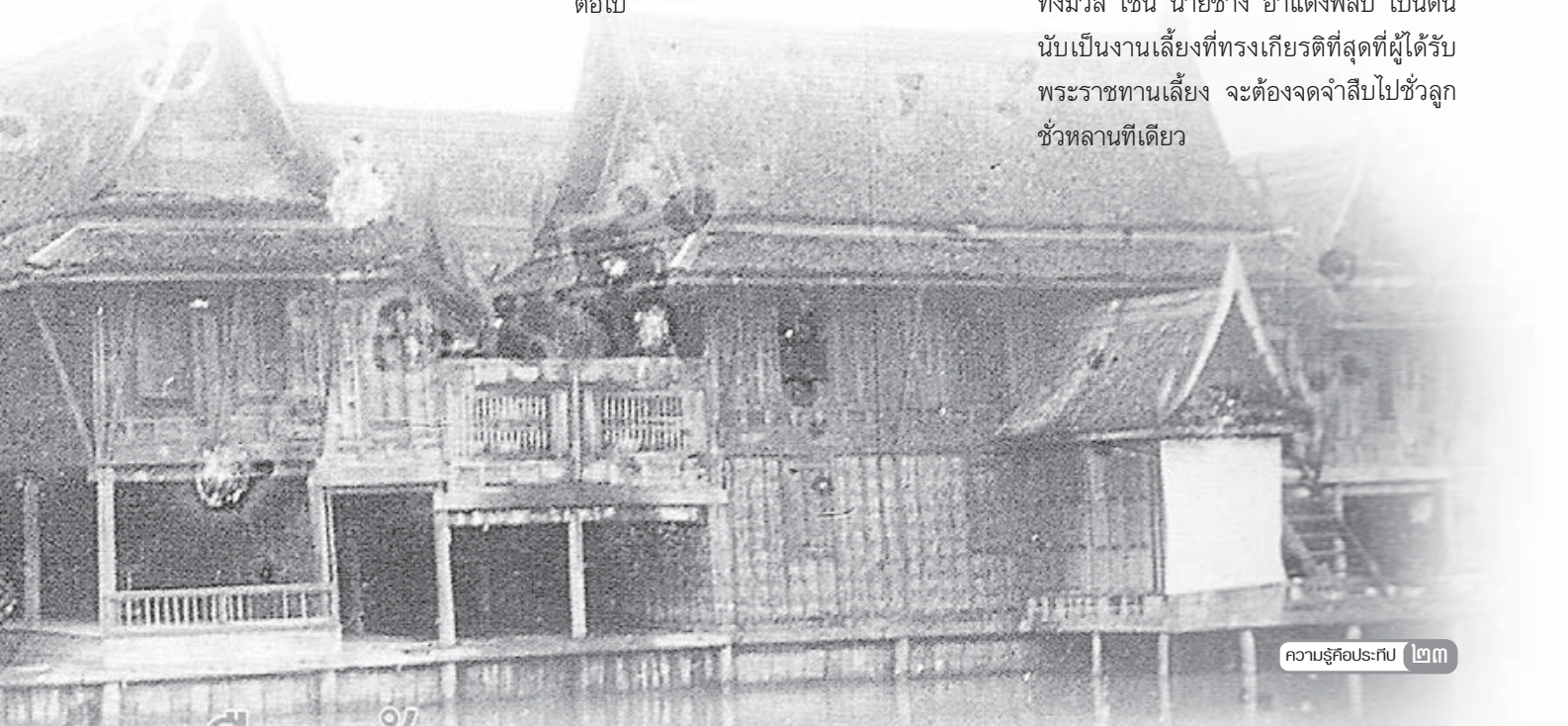
ขณะเดียวกันก็โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระที่นั่งตามสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกที่สวนแง่แต่งในวังสวนดุสิตแห่งนี้แล้วพระราชทานนามว่า "พระที่นั่งอัมพรสถาน"

พระที่นั่งอัมพรสถาน สร้างตามแบบสถาปัตยกรรมที่เรียกว่า "Classic Revival" อำนวยการก่อสร้างโดยพระสถิตยนิมานกร และเจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม) หลังจากพระที่นั่งอัมพรสถานก่อสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๔๔๙ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงย้ายมาประทับที่พระที่นั่งอัมพรสถานเป็นการถาวร ส่วนท่านผู้ที่เคยประทับหรืออยู่บนพระที่นั่งวิมานเมฆ บางองค์ก็ย้ายตามเสด็จไปที่พระที่นั่งอัมพรสถานด้วย ได้แก่ สมเด็จพระนางเจ้าสุชมลมารศรี สมเด็จพระเจ้าฟ้าสุทธาทิพยรัตน์ พระองค์เจ้านภาพรประภา และพระอัครชายาเธอพระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ พร้อมพระธิดาทั้งสองพระองค์ คือสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาลินีนภดารา และสมเด็จพระเจ้าฟ้านิภานภดล เจ้านายฝ่ายในก็ตามเสด็จนี้บางองค์ประทับบนพระที่นั่งอัมพรสถาน แต่บางองค์ก็ประทับที่พระที่นั่งอุดรภาค ซึ่งอยู่ใกล้ๆ และมีทางเดินเชื่อมกันกับพระที่นั่งอัมพรสถานนั่นเอง ส่วนสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี เสด็จไปประทับที่สวนสীฤตุ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ แต่ก็มีเจ้าจอมมารดาและพระเจ้าลูกเธออีกหลายพระองค์ที่ยังประทับอยู่ที่พระที่นั่งวิมานเมฆต่อไป

พระที่นั่งสวนอัมพร ยังเป็น "บ้าน" อย่างเป็นทางการของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวอีกด้วย โดยในปลายรัชสมัยของพระองค์ เริ่มมีการจัดทำทะเบียนบ้านขึ้นเป็นครั้งแรก และพระที่นั่งสวนอัมพรแห่งนี้เอง คือ บ้านเลขที่ ๑ ของพระนครในสมัยนั้น

นอกจากพระที่นั่งวิมานเมฆกับพระที่นั่งอัมพรสถานแล้ว ยังมีพระตำหนักและพระที่นั่งอีกหลายองค์ที่สร้างขึ้นในคราวเดียวกัน ได้แก่ พระตำหนักเรือนต้น สร้างในปี พ.ศ. ๒๔๔๗ อยู่ตรงข้ามมุขศาลาท่าน้ำพระที่นั่งวิมานเมฆติดกับคลองอ่างหยก เป็นเรือนไทยหมู่ใหญ่ พระตำหนักเรือนต้นนี้ทรงมีพระประสงค์ไว้เป็นที่ประทับอย่างลาลองเหมือนเมื่อคราวเสด็จประพาสต้น และไว้รับรองพวก "เพื่อนต้น" ที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเป็นการส่วนพระองค์ด้วย

หลังจากพระตำหนักเรือนต้นสร้างเสร็จ ก็ทรงจัดให้มีการ "ขึ้นเรือนต้น" เป็นการภายใน ผู้ที่ได้รับเชิญในครั้งนี้นับเป็นเกียรติยศแก่วงศ์ตระกูลอย่างหาที่สุดมิได้ เพราะว่าอาหารที่พระราชทานเลี้ยงในวันนั้น สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง และบรรดาเจ้านายฝ่ายในทรงทำด้วยพระองค์เองทั้งสิ้น ตลอดจนคนล้างชามก็มีใช้คนธรรมดาสามัญ แต่เป็นถึงเจ้าพระยา (เจ้าพระยาสุรวงศ์ไวยวัฒน์) ที่เดียว บรรดาแขกที่ได้รับเชิญมาในงานขึ้นเรือนต้นนี้ ก็ได้แก่บรรดาเพื่อนต้นทั้งมวล เช่น นายช่าง อำแดงพลับ เป็นต้น นับเป็นงานเลี้ยงที่ทรงเกียรติที่สุดที่ได้รับพระราชทานเลี้ยง จะต้องจดจำสืบไปชั่วลูกชั่วหลานทีเดียว

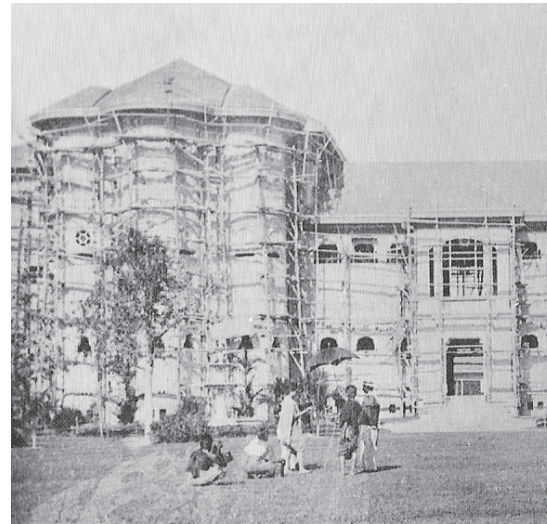

ยังมีพระที่นั่งอภิเชษฐดุสิต อันเป็นพระที่นั่งไม้ชั้นเดียว สร้างขึ้นในระหว่างที่พระที่นั่งวิมานเมฆยังไม่แล้วเสร็จ ตั้งอยู่หน้าพระที่นั่งวิมานเมฆ โดยมีคลองร่องไม้หอมกั้นกลาง พระที่นั่งองค์นี้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นท้องพระโรงเสด็จออกจากราชการเมื่อสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงประทับที่สวนดุสิต ผู้ออกแบบคือ พระสถิตยนิมมานการ และมีพระยาราชสงครามเป็นแม่งานคุมการก่อสร้างเช่นเดียวกัน เป็นสถาปัตยกรรมร่วมสมัยกับพระที่นั่งวิมานเมฆ ความงดงามขององค์พระที่นั่งอยู่ที่ลายฉลุที่อ่อนช้อย และงานกระจกสีที่ประดับประดาอาคาร รวมทั้งงานปูนปั้นรูปตราแผ่นดินที่ประดับอยู่ที่มุขหน้าและมุขหลังของพระที่นั่ง

พระที่นั่งองค์สุดท้ายที่โปรดเกล้าฯ ให้ก่อสร้างขึ้นในบริเวณสวนดุสิต คือพระที่นั่งอนันตสมาคม สร้างขึ้นทางด้านทิศตะวันออกของพระที่นั่งอัมพรสถาน พระที่นั่งอนันตสมาคมองค์นี้ ทรงนำชื่อมาจากพระที่นั่งองค์เก่าที่เคยสร้างไว้ในหมู่พระที่นั่งอภิเนาวนิเวศน์ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อสมัยรัชกาลที่ ๔ และเพื่อให้เป็นศรีสง่าแก่พระนคร สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงจึงทรงมีพระราชดำริจะสร้างองค์พระที่นั่งเป็นสถาปัตยกรรมแบบไทยติดแต่ว่ามีสถาปนิกที่เชี่ยวชาญสถาปัตยกรรมไทยเพียงคนเดียวคือ พระยาราชสงคราม (กร หงสกุล) พระองค์จึงจ้างบริษัทฝรั่งเศสให้ออกแบบก่อสร้าง และวางรากให้ และให้นายตมาโย (M.Tamayo) เขียนแผนผังพระที่นั่งตามกระแสพระราชโองการ และจ้างนายอัลเลกรี (C.Allegri) เป็นวิศวกร โดยมีเจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม) เป็นแม่กองก่อสร้าง องค์พระที่นั่งสองชั้นสร้างด้วยหินอ่อนจากอิตาลี มียอดโดมทั้งสิ้น ๗ ยอด หลังคาเป็นคอนกรีต บุด้วยทองแดง ก่อสร้างตามแบบสถาปัตยกรรมที่เรียกว่า "เรอแนซซองส์" ภายในมีผนังและเสาหินอ่อนสลักลายงดงาม ที่เพดานมีภาพจิตรกรรมปูนเปียกที่แสดงพระราชกรณียกิจสำคัญ

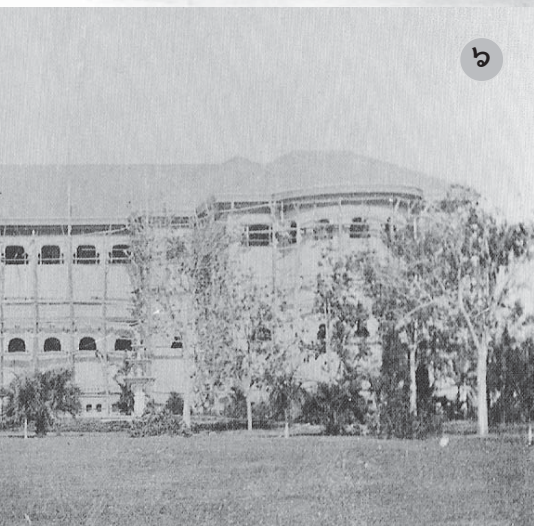
สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง เสด็จไปตรวจการก่อสร้างด้วยพระองค์เองอยู่เสมอๆ มีเรื่องเล่ากันว่า ครั้งหนึ่งเมื่อพระองค์เสด็จไปตรวจการก่อสร้างพระที่นั่งอนันตสมาคม ทรงมีรับสั่งกับบรรดาข้าราชการที่ตามเสด็จว่า "ที่นี่แหละ ต่อไปจะเป็นรัฐสภา" ซึ่งเป็นเรื่องน่าแปลกมาก เพราะในยุคนั้นไม่มีใครจะคิดไปถึงระบอบการปกครองแบบที่มีรัฐสภา เนื่องจากยังเป็นยุคสมบูรณาญาสิทธิราชโดยแท้ และองค์เจ้าชีวิตก็ยังทรงเป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทรปกเกล้าชาวสยามให้ร่มเย็นเป็นสุขอยู่ และในวาระเดียวกันนั้นเองยังทรงหันมารับสั่งถามสมเด็จพระเจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ ที่ตามเสด็จไปด้วยว่า "ลูกเอ๊ยदन้อย ถ้าได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินจะว่าอย่างไร" รับสั่งทั้งสองเรื่องนี้ ทุกคนที่ตามเสด็จในเวลานั้นได้ยิ้มกันชัดเจน และยังพากันคิดไปว่าเป็นการตรัสหยอกล้อพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์นั้นเล่นๆ เท่านั้นเอง ใครเลยจะคาดว่า สิ่งที่รับสั่งทั้งสองประการ จะกลายเป็นความจริงในเวลาต่อมาไม่นานนักเลย

๕. สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ทรงสำราญพระอิริยาบถในสวนดุสิต
๖. สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงขณะทรงตรวจการก่อสร้างพระที่นั่งอัมพรสถาน
๗. ด้านหน้าพระที่นั่งวิมานเมฆ เห็นส่วนที่ประทับที่เรียกว่า "แปดเหลี่ยม" อันเป็นที่ประทับอย่างชัดเจน
๘. พระยาราชสงคราม (กร หงสกุล) นายช่างผู้ควบคุมการก่อสร้าง

๕

๖

๗

สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงทรงสำราญพระราชหฤทัยเสมอเมื่อได้เกี่ยวข้องกับสวนดุสิต เริ่มตั้งแต่การเสด็จพระราชดำเนินมาตรวจงานที่สวนดุสิตทุกคราว ก็มักมีเจ้านายฝ่ายในนั่งรถพระประเทียบบ้าง ทรงจักรยานบ้าง ตามเสด็จมาตรวจดูการปลูกสร้างพระตำหนักที่ในสวนที่ได้รับพระราชทานพร้อมด้วยบรรดาข้าหลวงของเจ้านายแต่ละพระองค์เป็นขบวนใหญ่เป็นที่สนุกสนาน

ต่อมาเมื่อได้เสด็จแปรพระราชฐานประทับที่สวนดุสิตแล้ว ก็ทรงพระสำราญด้วยว่าอากาศที่สวนดุสิตนี้ โปร่งโล่ง เย็นสบาย ไม่ร้อนอบอ้าวเหมือนในพระบรมมหาราชวัง จนถึงกับมีพระราชหัตถเลขาไปพระราชทานเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธ์ พระโอรสว่า "พอมายูที่นี้สบายดีเป็นอันมาก ถ้าอยู่ในวังเห็นจะเต็มทน ที่จะต้องไปเที่ยวอีกร้อนเหลือกำลัง..."

สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ทรงดูแลทุกอย่างในสวนดุสิตอย่างละเอียด แม้กระทั่งต้นไม้ต่างๆ ที่ปลูกไว้ก็ทรงเอาพระทัยใส่ นับแต่หาดินอย่างดี ซึ่งในการนี้ พระยาโชฎีกราชเศรษฐี (มีน เลาทเศรษฐี) รับทำการฉลองพระเดชพระคุณ ด้วยการสั่งดินจากเมืองจันทบูรทุกเรือสำเภาเข้ามาเพื่อใช้ปลูกต้นไม้ในสวนดุสิต เพราะหากินว่าดินเมืองจันทบูรเป็นดินดี ปลูกอะไรก็งาม ส่วนสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงเอง ก็ทรงสืบเสาะหาไม้ผลและไม้ดอกพันธุ์ดีมากมายมาปลูกไว้ที่สวนดุสิต ขุนนางข้าราชการทั้งหลายต่างก็อาสาขอรับพระราชทานทำสวนบ้าง นำพันธุ์ไม้ดีๆ เข้ามาถวายบ้าง ต้นไม้บางชนิดออกดอกออกผลยาก อย่างเช่นลิ้นจี่ ที่ทรงได้มานั้น มีปัญหาที่เมื่อออกดอกที่ไรก็ร่วงหมด ไม่เคยติดผลเลย จนพระองค์มีพระราชดำรัสว่า ถ้าลิ้นจี่มีลูกเมื่อใด จะหาละครหม่อมหลวงถ้วนมาเล่นทำขวัญ เผอิญในปีนั้นต้นลิ้นจี่ออกลูกเต็มต้น จึงมีรับสั่งให้กรมหลวงสรรพศาสตร์ศุภกิจไปตรัสบอกหม่อมหลวงถ้วน ให้เตรียมละครไปเล่นทำขวัญต้นลิ้นจี่ หรืออีกคราวหนึ่งที่ต้นพยอมที่สมเด็จพระเจ้าฟ้ามลีนีนภดาราทรงปลูกไว้ เกิดมีดอกขึ้น ชาววังพากันตื่นตื่นเพราะต้นพยอมนั้นยากมากที่จะออกดอก จึงจัดละครพระยาเพชรปาลนิมาเล่นฉลองที่ต้นพยอมออกดอก ซึ่งสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงก็ทรงทอดพระเนตรด้วยความสำราญพระราชหฤทัยด้วย

๘

Suan Dusit: King Chulalongkorn's palace of pleasure

Upon his return from Europe in 1897, King Chulalongkorn (1868-1910) bought orchards and paddy fields between Padung Krungkasem Canal and Samsen Canal for the construction of a royal garden known as "Suan Dusit."

The world's largest teakwood mansion, Vimanmek Mansion was built in Suan Dusit in 1900 by royal command of King Chulalongkorn. The King had the Munthaturattana-roj Residence in Chuthathuj-rachathan at Koh Sri Chang, Chon Buri, dismantled and rebuilt in Suan Dusit under the supervision of HRH Prince Narissaranuwaddhiwongse.

The celebration for the completion of Vimanmek Mansion was held on March 27, 1901. King Rama V then moved his residence from the Grand Palace to stay permanently at Vimanmek Mansion for five years until the completion of Amporn Sattan Residence in 1906 where he lived until his death in 1910. Vimanmek Mansion was then closed down and members of the royal family moved back to the Grand Palace

นอกจากนี้ เรื่องสุขอนามัยของคนในวังสวนดุสิตก็ทรงเอาพระทัยใส่อย่างเข้มงวด ไม่โปรดให้ใครทิ้งของสกปรกลงไปในคลองที่สวนดุสิตเด็ดขาด ถ้าจับได้จะต้องโดนปรับและลงโทษอย่างร้ายแรง เพราะทรงตระหนักดีว่า ความสะอาดของน้ำดื่มน้ำใช้เป็นเรื่องสำคัญต่อสุขภาพอย่างยิ่ง

๙

๙. พระที่นั่งวิมานเมฆ ด้านหน้าคือคลองอ่างหยก
๑๐. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยข้าราชการฝ่ายหน้าและฝ่ายใน ฉายที่หน้าพระที่นั่งอัมพรสถาน
๑๑. ฝ่ายในบนพระที่นั่งวิมานเมฆ

๑๑

๑๐

ความรุ่งเรืองของวังสวนดุสิตในตอนปลายรัชสมัยของพระพุทธเจ้าหลวงนั้นก็เปรียบเหมือนแสงเทียนที่รุ่งโรจน์ขึ้นสูงสุดก่อนจะดับมอดในยุคนั้นทุกตำแหน่งก็เต็มไปด้วยเจ้านายและข้าหน้าผู้คนคับคั่ง ด้วยบรรยากาศร่มรื่นน่าสบาย อุดมไปด้วยแมกไม้ใหญ่น้อยและลำคลองสายต่างๆ ที่มีน้ำเต็มเปี่ยม บรรดาเจ้านายฝ่ายในก็โปรดที่จะพวยเรือประพาสในวังสวนดุสิต บ้างก็ลงเล่นน้ำในอ่างหยก บรรยากาศเต็มไปด้วยความสดชื่นเบิกบาน เป็นไปในลักษณะสบายๆ แม้อังค์สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงเองก็เช่นกัน บ่อยครั้งที่ผู้คนที่เดินผ่านไปมาบนถนนหรือพายเรือลัดเลาะไปตามคลองในสวนดุสิตก็จะได้เห็นพระพุทธเจ้าหลวงกำลังประทับสำราญพระราชหฤทัยในที่ต่างๆ หรือเสด็จไปไหนมาไหนในสวนดุสิตอย่างเป็นการลำลองโดยไม่มีพิธีรีตองใดๆ ที่นี้ทุกคนอาจแลเห็นสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงได้ทุกเมื่อ ต่างจากบรรยากาศในพระบรมมหาราชวังที่เคร่งขรึมเต็มไปด้วยกฎระเบียบอย่างลึกลับ ดังนั้นชาววังในยุคนั้นจึงล้วนแต่อยากมา "ตากอากาศ" ที่สวนดุสิตกันทุกคน แม้ว่าตามตำแหน่งต่างๆ จะมีที่ไม่วางนอนอยู่กันอย่างแออัด ถึงขนาดว่าข้าหลวงหลายๆ ตำแหน่ง ต้องกางมุ้งประทุนนอนกันตามเฉลียงหน้าเรือนก็ตาม

แม้ว่าช่วงที่สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงประทับที่สวนดุสิตจะเป็นช่วงที่สำราญพระ

ราชหฤทัยเพียงใด แต่ก็ในช่วงที่พระองค์ต้องพบกับสังกรรมของการพลัดพราก ไม่ว่าจะเป็นการสิ้นพระชนม์ของพระเจ้าลูกเธอ พระองค์โปรด คือเสด็จพระองค์หญิงใหญ่ (พระองค์เจ้าศรีวิไลยลักษม์) ที่สิ้นพระชนม์เมื่อปี พ.ศ.๒๔๔๖ และเสด็จไปพระราชทานเพลิงที่บางปะอินในปี พ.ศ.๒๔๔๗ และในคราวพระราชทานเพลิงนี้เอง สมเด็จพระเจ้าฟ้าหริ่งใหญ่ (สมเด็จพระเจ้าฟ้าหริ่งจันทราสารทวาร) ก็สิ้นพระชนม์กระทันหัน ยังความวิโยคโศกเศร้ามาสู่ทุกคนในวัง ดังนั้นเมื่อเสด็จกลับมาแล้วจึงโปรดเกล้าฯ ให้จัดงานสะเดาะเคราะห์พระราชทานให้สมเด็จพระเจ้าฟ้าหริ่งเล็ก (สมเด็จพระเจ้าฟ้าหริ่งเยาวมาลย์นฤมล) สมเด็จพระเจ้าฟ้าหริ่งกลาง (สมเด็จพระเจ้าฟ้าหริ่งมาลินีนภดารา) และสมเด็จพระเจ้าฟ้าหริ่งน้อย (สมเด็จพระเจ้าฟ้าหริ่งนิภานภดล) ซึ่งสมเด็จพระเจ้าฟ้าหริ่งทั้งสามพระองค์นี้ล้วนเป็นพระชนนีฐานต่างพระมารดาของสมเด็จพระเจ้าฟ้าหริ่งใหญ่ เพียงแต่ว่าพระมารดาในสมเด็จพระเจ้าฟ้าหริ่งทั้งสี่พระองค์นี้ทรงเป็นพี่น้องร่วมพระบิดาและมารดาเดียวกัน และในปีถัดมาคือปีพ.ศ. ๒๔๔๘ ก็ได้มีพิธีสถาปนาสมเด็จพระเจ้าฟ้าเยาวมาลย์นฤมล ขึ้นทรงกรมเป็น กรมขุนสวรรคโลกลักษณวดี แต่แล้วสมเด็จพระเจ้าฟ้าหริ่งพระองค์นี้ ก็ทรงสิ้นพระชนม์หลังทรงกรมได้เพียงไม่นาน คือในปีพ.ศ. ๒๔๕๒ นั่นเอง แล้วยังมีการสิ้นพระชนม์ของพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์โปรด คือพระองค์เจ้าอรุณศรีรัชสมโภช ที่ทำให้พระองค์เสวย

พระทัยเป็นยิ่งนัก เพราะพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์นี้ โปรดใช้สอยใกล้ชิดสนิทวงศ์ด้วยทรงเป็น "ลูกเล็กคนเดียวที่ยังเหลือ" โปรดเกล้าฯ ให้สร้างตำหนักราชฤทธิรุ่งโรจน์ขึ้นในเขตวังสวนดุสิตเพื่อพระราชทานให้เป็นพิเศษ แต่ก็มาด่วนสิ้นพระชนม์ไปเสียก่อนยังไม่ทันจะได้ขึ้นพระตำหนัก

น่าเสียดายที่ความรุ่งเรืองของวังสวนดุสิตดำรงอยู่เพียงแค่ ๑๑ ปี และแล้วเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็เสด็จสวรรคาลัย บนพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต อันเป็น "บ้าน" ที่พระองค์ประทับด้วยความสำราญพระราชหฤทัยตลอดมา และหลังจากพระองค์สวรรคตวังสวนดุสิตที่เป็นรมณีสถานของพระองค์ก็เป็นอันปิดฉากลงด้วยเช่นกัน

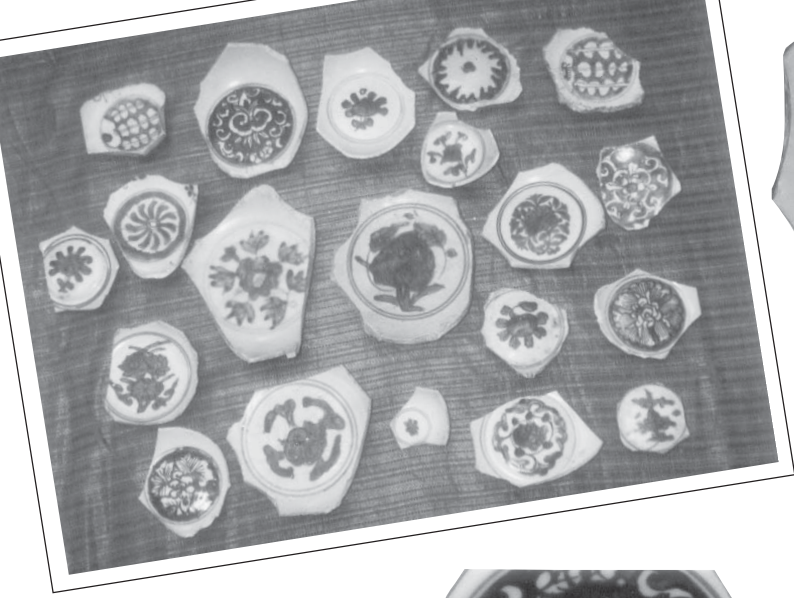

ฮาดาวร

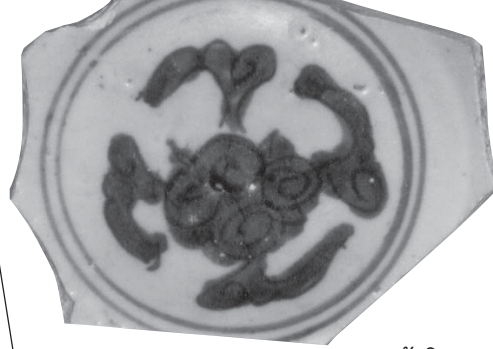
สนใจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเป็นพิเศษมาตั้งแต่ครั้งเรียนมัธยม โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ไทยช่วงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นถึงปลายรัชกาลที่ ๕ ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมที่น่าสนใจ

ยิ่งเมื่อได้อ่านสี่แผ่นดินที่พรรณนาถึงวังสวนดุสิต ก็อยากไปเห็นด้วยตาตัวเอง และเมื่อได้ไปเห็นด้วยตาตนเองแล้ว ก็เกิดความสงสัยใคร่รู้ว่า บรรดาสวนต่างๆ ที่บรรยายไว้ในสี่แผ่นดินนั้นอยู่ตรงไหนและเป็นของท่านผู้ใด จึงสนใจค้นคว้าจนเป็นที่มาของ "ในสวนดุสิต" อย่างที่เห็น

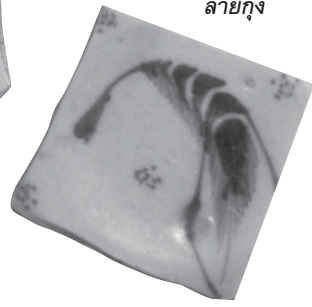

ลายเห็ด

ลายสวัสดิกะ

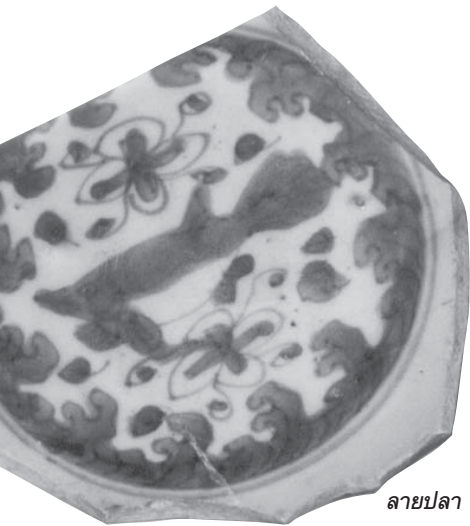
ลายกุ้ง

ลายดอกโบตัน

ลายปลา

ลายกวาง

เครื่องถ้วยจีน ที่สามโคก

วิรัตน์ วงศ์ศุภไทย

เครื่องถ้วย จาน ชาม เป็นภาชนะเครื่องปั้นดินเผาสำหรับใส่อาหารซึ่งมีรูปแบบที่งดงามด้วยรูปทรงและลวดลายที่แตกต่างกันไป สะท้อนถึงศิลปะของกลุ่มชาติพันธุ์ของผู้เป็นเจ้าของเครื่องปั้นดินเผาชิ้นนั้นได้เป็นอย่างดี

เครื่องถ้วยจีนในสมัยอยุธยาเกิดจากการทำการค้าในสมัยอยุธยาตอนต้น พระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) พ.ศ. ๑๘๙๓-๑๙๑๒ การค้าขายระหว่างจีนกับกรุงศรีอยุธยาขึ้นทำโดยระบบบรรณาการจะต้องส่งเครื่องราชบรรณาการไปถวายจักรพรรดิ ก่อน จากนั้นจึงมีพระบรมราชานุญาตให้นำสินค้าเหล่านั้นออกไปจำหน่ายยังเมืองต่างๆ ได้ ในรัชกาลของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (เจ้าหน่อกษัตริย์) พ.ศ. ๑๙๕๒-๑๙๖๗ ได้ส่งเรือสำเภาไปทำการค้า มีกรมท่าเป็นผู้ควบคุมดูแล มีพระคลังสินค้าทำหน้าที่ควบคุมการขนส่งสินค้าเข้าออกในระบบผูกขาด ส่วนพ่อค้าจีนบรรทุกสินค้าเข้ามาจำหน่ายยังกรุงศรีอยุธยาเป็นการค้าระบบเอกชน การค้าขายระหว่างไทยจีนเจริญรุ่งเรืองมากเป็นผลให้มีคนจีนเข้ามาทำมาหากินในกรุงศรีอยุธยาตั้งบ้านเรือนมากขึ้นตามลำดับ

สินค้าที่กรุงศรีอยุธยานำไปขายให้จีนเป็นสินค้าพื้นเมือง เช่น ข้าว ผาง (เปลือกไม้ชนิดหนึ่ง) พริกไทย ดีบุก ตะกั่ว ไม้หนังสัตว์ เขาสัตว์ รง น้ำตาล กายาน ครั่ง ส่วนสินค้าที่ไทยซื้อจากจีนซึ่งถือว่าเป็นของดีมีราคาไม่สามารถจะผลิตเองได้ เช่น เครื่องถ้วยชาม ผ้าแพรไหม ทองแดง เครื่องประดับ เส้นทางการเดินทางเรือในการค้าขายจากจีนถึงกรุงศรีอยุธยาเป็นระยะทางจากท่าเรือกวางตุ้ง ๒,๖๐๐ กิโลเมตร

เครื่องถ้วยลายครามของจีน หมายถึงเครื่องถ้วยที่ตกแต่งด้วยลายเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบพื้นสีขาว มีรูปทรงสวยงามลวดลายที่เป็นมงคลให้ความรู้สึกที่ดีต่อผู้ใช้ เริ่มผลิตมาตั้งแต่สมัยราชวงศ์หยวน (พ.ศ. ๑๘๒๓-๑๙๑๑) และมีการผลิตมากขึ้นในสมัยราชวงศ์หมิงในสมัยพระเจ้าหย่งเลอะ (พ.ศ. ๑๙๔๖-๑๙๖๘) ตรงกับพระนเรศวรมหาราช แห่งกรุงศรีอยุธยา และผลิตต่อเนื่องมาถึง "สมัยราชวงศ์ชิง" ในสมัยพระเจ้าคังซี (พ.ศ. ๒๒๐๕-๒๒๖๖) ตรงกับสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา เครื่องถ้วยลายครามจีนเข้ามา มาก บ้านเรือนมั่นคงการค้าเจริญรุ่งเรือง

ลายนกระสาในกอบัว

เครื่องถ้วยจีนที่สามโคกพบตามแหล่งชุมชนโบราณต่างๆ เป็นจำนวนมากอันเป็นที่ตั้งบ้านเรือนของผู้คนในสมัยอยุธยา ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้กับวัด เช่น "ชุมชนโบราณโคกยายมันบ้านเก่า" ตำบลบางกระบือ "ชุมชนโบราณพญาเมือง" ตำบลบ้านจิว พบเครื่องถ้วยจีนปะปนกับเครื่องถ้วยและภาชนะดินเผาที่ผลิตภายในประเทศ เช่น เครื่องปั้นดินเผาสุโขทัย และเครื่องปั้นดินเผาเตาลิงห์บุรี เครื่องถ้วยจีนจะพบเป็นจำนวนมากแสดงถึงความนิยมและความต้องการใช้เครื่องถ้วยจีนของคนไทยสมัยอยุธยา สภาพที่พบจะอยู่ในสภาพชำรุดแตกหักคงเหลือชิ้นส่วนที่ใหญ่ที่สุดของถ้วยชามคือ ส่วนของก้นถ้วยซึ่งอยู่ภายใต้ชั้นดินที่ทับถมอยู่หรืออยู่ริมตลิ่งที่น้ำกัดเซาะขึ้นส่วนของก้นถ้วยลายครามที่พบนั้นมีความสวยงามอันเกิดจากการเขียนลวดลายตกแต่งเป็นลายสีครามภายใต้เคลือบสีขาวเป็นลวดลายที่แตกต่างกันไปตามคติความเชื่อของจีน ด้านหลังก้นถ้วยเขียนเป็นเครื่องหมายและอักษรที่บอกแหล่งที่ผลิตเครื่องถ้วยจากแหล่งเตาต่างๆซึ่งเป็นหลักฐานบ่งบอกยุคสมัยที่ผลิตได้เป็นอย่างดี

อ้างอิง

๑. ณีฎฐภัทร จันทวิช, เครื่องถ้วยจีนที่พบจากแหล่งโบราณคดีในประเทศไทย, (กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, ๒๕๒๙.)
๒. เผ่าทอง ทองเจือ, การค้าระหว่างอยุธยากับจีน ศึกษาจากเครื่องถ้วยจีนทั้งมได้รอบเกาะอยุธยา, (กรุงเทพฯ : ศิลปวัฒนธรรม ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗.)

รูปแบบการเขียนลวดลายที่ก้นถ้วยภายในของเครื่องถ้วยลายครามของจีนสมัยราชวงศ์หมิง และสมัยราชวงศ์ชิง ที่พบที่สามโคกมีหลากหลาย เช่น ลายสวรรค์กลายดอกเบญจมาศ ลายมังกรกับไข่มุกไฟ ลายดอกบัว ลายนกระสาในกอบัว ลายดอกโบตั๋น ลายยู่อี ลายกุ่ม ลายปลา ลายกวาง ลายลูกท้อ ลายทิวทัศน์ต่างๆ ลายกระต่าย พระจันทร์ ลายกระถางรูป ลายหอยสังข์ ลายรูปเขียน ลายเครื่องมงคลของจีน ซึ่งลวดลายต่างๆ ในเครื่องถ้วยจีนนั้นมิได้เขียนขึ้นเพื่อความสวยงามเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีความหมายตามความเชื่อความเป็นมงคลแก่ชีวิตในวัฒนธรรมจีน เช่น

ลายยู่อี หมายถึง ความสมปรารถนา

ลายหอยสังข์ หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง

ลายสวรรค์กลาย หมายถึง ความพอใจ
ลายนกระสา ลายกระต่าย ลายกวาง หมายถึง อายุยืน

ลายปลา ลายกุ่ม หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ความร่ำรวย

ลายดอกเบญจมาศ หมายถึง มิตรภาพมั่นคงเหนียวแน่น

ลายมังกรต้นเมฆ หมายถึง เจ้าแห่งท้องฟ้า เทพแห่งพลัง

ลายดอกบัว หมายถึง ความบริสุทธิ์ ความอุดมสมบูรณ์

ลายดอกโบตั๋น หมายถึง ความร่ำรวยเกียรติยศ ความรัก ความสวยงามของสตรี

ลายนกฟีนิกซ์ หมายถึง จักรพรรดินี ความสงบความสมบูรณ์พูนผล

ลายเห็ด หมายถึง ความมีอายุยืนเป็นอมตะ

ลายใบอะทึเมเขียน หมายถึง ความมีโชคกลาง

เครื่องถ้วยลายครามของจีนที่พบที่สามโคกนับเป็นหลักฐานที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์โบราณคดี แสดงให้ทราบว่าชุมชนโบราณโคกยายมันบ้านเก่า และชุมชนโบราณพญาเมือง ในสมัยอยุธยาตอนต้นมีผู้คนมาตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัย มีการก่อสร้าง

Chinaware at Samkok

Trades between China and Ayuthaya since the early Ayuthaya period have brought chinawares to the kingdom. The discovery of chinaware at Samkok indicated the establishment of two communities near Ayuthaya - Kok Yai Mun Ban Kao and Phya Muang. Chinawares were popular because of good quality and beautiful designs.

วัด มีการติดต่อค้าขายกับชุมชนอื่นๆ และเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรศรีอยุธยา มีการใช้เครื่องปั้นดินเผาจากหลายแหล่ง โดยเฉพาะเครื่องถ้วยจีนเป็นหลักฐานการติดต่อค้าขายความสัมพันธ์ระหว่างไทยจีนเมื่อ ๕๐๐ กว่าปีที่แล้ว คนไทยในอดีตนิยมใช้เครื่องถ้วยจีน เนื่องจากมีคุณภาพ รูปทรง สีสันที่สวยงาม ลวดลายที่เป็นมงคลแก่ชีวิตของผู้ใช้และผู้ครอบครอง

วิวัฒน์ วงศ์ศุภไทย

นักเขียนบทความสารคดีประวัติศาสตร์โบราณคดีประเพณีวัฒนธรรม ศิลปินดีเด่นจังหวัดปทุมธานี สาขาวรรณศิลป์ ศิลปินร่วมสมัยกระทรวงวัฒนธรรม

“

เอ็กซ์อนโมบิล

ให้การสนับสนุนทางการเงิน

และเทคโนโลยี

แก่การวิจัยที่หลากหลาย

ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

ซึ่งเกิดจากการที่ก๊าซเรือนกระจก

ในบรรยากาศเพิ่มขึ้น

”

มร. กฤษณวามี ชมพาร์ท ซีให้เห็นรายละเอียดในภาพจำลอง
ที่แสดงเทคโนโลยีการดักและเก็บคาร์บอน

เทคโนโลยี ในการลดการปล่อย ก๊าซเรือนกระจก

CCS ทำงานอย่างไร

มร. กฤษณวามี แซมพาร์ท (Mr. Krishnaswamy Sampath) ผู้จัดการแหล่งปิโตรเลียม แห่ง ExxonMobil Upstream Research Company อธิบายการทำงานของ CCS ว่า "ที่โรงไฟฟ้าพลังถ่านหิน ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จะถูกแยกออกมาจากก๊าซที่ปล่อยออกมา ต่อจากนั้นก็บีบอัดเพื่อให้สามารถส่งผ่านระบบท่อแล้วอัดลงไปยังที่เก็บซึ่งเป็นชั้นโพรงหินใต้ดิน ซึ่งอาจอยู่ใต้พื้นดินหรือใต้มหาสมุทรก็ได้"

เอ็กซอนโมบิล ได้พัฒนาและใช้เทคโนโลยีประเภท CCS มาหลายปีแล้ว แต่เป็นการใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น การอัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลงไปในแหล่งน้ำมันบางแห่งเพื่อเพิ่มแรงดันในการผลิต

แต่การใช้เทคโนโลยีเหล่านี้เพื่อดักและเก็บคาร์บอนที่โรงไฟฟ้าทั่วโลกเป็นอีกเรื่องหนึ่ง "เอ็กซอนโมบิล มีประสบการณ์ในปฏิบัติการทุกอย่างที่เกี่ยวกับ CCS แต่ยังไม่เคยใช้เทคโนโลยีเหล่านี้กับโรงไฟฟ้าพลังถ่านหิน เพราะในปัจจุบัน เทคโนโลยีนี้ยังแพงมากเกินไป" มร. ไบรอัน แพลนนารี (Mr. Brian Flannery) ผู้จัดการ โครงการยุทธศาสตร์วิทยาศาสตร์ (Science Strategy and Programs Manager) "การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ของ CCS เป็นการลงทุนที่ต้องใช้ระยะเวลาหลายทศวรรษ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาว่า เราจะเก็บก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ไว้ใต้ดินเป็นเวลาหลายปี ได้หรือไม่"

เทคโนโลยีในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงที่ได้จากการทับถมของซากพืชซากสัตว์ เช่น น้ำมัน ถ่านหิน และก๊าซธรรมชาติ เป็นเทคโนโลยีที่ซับซ้อน แต่ตั้งอยู่บนทฤษฎีง่ายๆ คือ แทนที่จะปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกสู่อากาศ ก็เก็บมันไว้ใต้ดิน

การดักและเก็บคาร์บอน (Carbon Capture and Storage หรือ CCS) เป็นเทคโนโลยีที่สามารถลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นจำนวนมาก แต่นักวิจัยกำลังค้นหาวิธีที่จะทำให้เทคโนโลยีนี้สามารถใช้งานได้อย่างแพร่หลาย

เทคโนโลยี CCS จะดักคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น โรงไฟฟ้า ต่อจากนั้นก็อัดมันและส่งไปยังที่เก็บซึ่งอยู่ใต้ดิน ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ปล่อยจากโรงงานขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่เป็นโรงไฟฟ้าพลังถ่านหิน มีปริมาณถึงร้อยละ ๖๐ ของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากฝีมือมนุษย์ทั่วโลก

แปลและเรียบเรียงโดย
วาสนา ประสิทธิ์จตุระภู
จาก Reducing greenhouse gas
emissions, the Lamp

โครงการ CO₂ ReMoVe

เรื่องนี้นำไปสู่โครงการสำคัญโครงการหนึ่ง คือ โครงการ CO₂ ReMoVe ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสหภาพยุโรป และได้รับการสนับสนุนทางการเงินและเทคโนโลยีจากบริษัทหลายแห่ง รวมทั้ง ExxonMobil Upstream Research Company

โครงการ CO₂ ReMoVe เป็นโครงการที่มีอายุ ๕ ปี โดยเปิดตัวในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๒๐๐๖ เป็นโครงการที่จะศึกษาผลของการอัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลงใต้ดินที่แหล่งสเล็ปเนอร์ (Sleipner) และ แหล่งสโนห์วิท (Snohvit) ในทะเลเหนือ แหล่งซาลาห์ (Salah) ในทะเลทรายซาฮาราตอนใต้ ประเทศอัลจีเรีย และแหล่งเก็ตซิน (Ketzin) ในประเทศเยอรมนี เอ็กซ์อนโมบิล ได้ร่วมในการสำรวจ และขุดเจาะแหล่งสเล็ปเนอร์ รวมทั้งริเริ่มการฉีดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลงไปเก็บไว้ใต้ดินใน ค.ศ. ๑๙๙๖

โครงการนี้ จะประเมินความมั่นใจในความปลอดภัยของการเก็บก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ไว้ใต้ดินในระยะยาว และพัฒนามาตรฐานทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบการทำงานของระบบ CCS โดยคาดว่าโครงการ CO₂ ReMoVe จะช่วยให้สามารถใช้เทคโนโลยี CCS ได้ทั่วโลกในอนาคต

"โครงการ CO₂ ReMoVe เป็นการทดสอบเพื่อเรียนรู้และสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติจริง" แพลนนารี กล่าวเสริม "และเป็นโครงการที่เกิดขึ้นเนื่องจากผู้คนในวงการอุตสาหกรรม นักวิชาการ และหน่วยงานรัฐ ต้องการทำความเข้าใจให้มากขึ้นว่าจะเกิดอะไรขึ้นถ้าเราเก็บก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ไว้ใต้ดิน ซึ่งเป็นเรื่องของการสร้างวิธีการที่เป็นที่ยอมรับกันสำหรับกระบวนการนี้ และแสดงให้เห็นว่าเราสามารถพัฒนาให้มีการใช้ที่หลากหลายขึ้น"

การวิจัยอย่างกว้างขวางเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

โครงการ CO₂ ReMoVe มิได้เป็นโครงการเดียวที่เอ็กซ์อนโมบิลสนับสนุนเพื่อหาทางลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก บริษัทได้สนับสนุนเงิน ๑๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในโครงการวิจัยพลังงานและสภาวะอากาศโลก (Global Climate and Energy Project หรือ GCEP) ซึ่งเป็นโครงการวิจัยระยะยาวที่ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยแอสตันพอร์ตเพื่อศึกษาและค้นหาเทคโนโลยีด้านพลังงานใหม่ๆ (ครอบคลุมเรื่องเชื้อเพลิงไฮโดรเจน พลังงานแสงอาทิตย์ การกักและเก็บคาร์บอนไดออกไซด์และเชื้อเพลิงชีวภาพ) ซึ่งสามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในขณะเดียวกันก็ตอบสนองความต้องการใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นทั่วโลก รวมทั้งเป็นเทคโนโลยีที่นำมาใช้ได้ในเชิงพาณิชย์

มร. ไบรอัน แพลนนารี พูดถึงเทคโนโลยีต่างๆ ที่นักวิจัยของเอ็กซ์อนโมบิล คิดค้นขึ้นเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการผลิตน้ำมัน

นอกจากนี้ เอ็กซ์อนโมบิล ยังได้สนับสนุนงานวิจัยในเรื่องเดียวกันที่สถาบันเทคโนโลยีแห่งแมสซาชูเซต (MIT) มหาวิทยาลัยเท็กซัส โครงการวิจัยและพัฒนาก๊าซเรือนกระจกนานาชาติ (International Agency Greenhouse Gas R&D Programme) และห้องทดลองเบเทิลส์แปซิฟิก-นอร์ทเวสต์ ของวิทยาลัยปาร์ก มลรัฐแมรี่แลนด์

โรงไฟฟ้าจะกักและเก็บคาร์บอน โดยแยกก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกจากก๊าซที่ปล่อยออกมา ต่อจากนั้น ก็บีบอัดเพื่อให้สามารถสูบส่งผ่านระบบท่อแล้วอัดลงไปยังที่เก็บซึ่งเป็นชั้นโพรงหินใต้ดิน

ดร. เจ เอ็ดมอนด์ (Dr. Jae Edmonds) แห่งห้องทดลองเบเทลส์ ให้ความเห็นว่า CCS เป็นเทคโนโลยีที่น่าจะส่งผลกระทบต่อ การปล่อยก๊าซเรือนกระจก "CCS จะเป็นเทคโนโลยีที่สำคัญมากที่สุดในการรักษา ระดับความหนาแน่นของก๊าซเรือนกระจก ถ้า เราสามารถเอาชนะสิ่งท้าทายทางเทคนิคของ CCS ได้ เทคโนโลยีนี้จะสามารถช่วยให้เรา เก็บคาร์บอนปริมาณหลายพันล้านตันไว้ตาม แหล่งใต้ดินในตอนปลายศตวรรษนี้"

"เห็นได้ชัดว่า การศึกษาเทคโนโลยี นี้ของเราเป็นเรื่องสำคัญมาก และเอ็กซอน- โมบิลได้มีส่วนร่วมที่สำคัญในเทคโนโลยีนี้ บริษัทฯ ได้ให้การสนับสนุนทางการเงิน และเราได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับนักวิจัย ของเอ็กซอนโมบิลในการวิเคราะห์เทคโนโลยี รวมทั้งสร้างความมั่นใจว่าเราได้ทำงานวิจัย ที่มีคุณภาพสูงสุด"

มีทางเลือกมากมายในอนาคต

นักวิจัยของเอ็กซอนโมบิลไม่เพียงแต่ พัฒนาทางเลือกใหม่ๆ ในการตอบสนอง ความต้องการใช้พลังงานที่เติบโตขึ้น เมื่อถึง ค.ศ. ๒๐๓๐ ความต้องการใช้พลังงานในโลก จะสูงขึ้นกว่าในปี ๒๐๐๕ เกือบร้อยละ ๕๐ นักวิจัยเหล่านี้ กำลังหาทางลดการปล่อยก๊าซ พร้อมๆ กับปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ พลังงาน

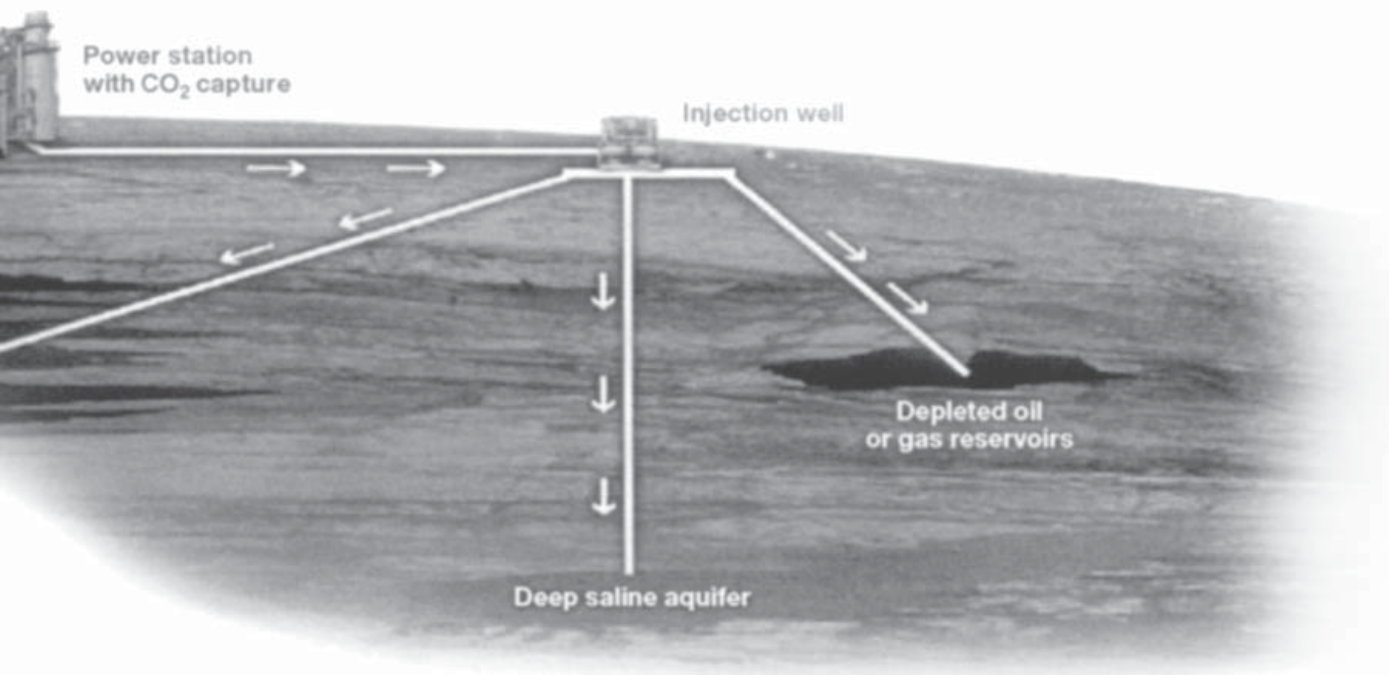
"การหาทางเลือกหลายๆ ทางเป็น สิ่งจำเป็นในการสร้างความมั่นใจว่าเราจะ สามารถจัดการพลังงานโลกในอนาคตได้" แพลนนาทริกกล่าว "เราเชื่อมั่นอย่างจริงจังว่า ทางเดียวที่จะจัดการกับความเสี่ยงของการ เปลี่ยนแปลงภูมิอากาศที่เกิดจากการปล่อย ก๊าซเรือนกระจกในระยะยาว คือการพัฒนา และใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพในระดับโลก เอ็กซอนโมบิลกำลังติดตามหาทางเลือกที่ดี ที่สุดจากโครงการวิจัยและพัฒนาของเรา รวมทั้งการสนับสนุนการวิจัยอื่นๆ"

Reducing greenhouse gas emissions

ExxonMobil is providing financial and technical support to a variety of research programs that address the risks of climate change from increases in atmospheric greenhouse gases.

A complex technology for reducing greenhouse gases from combustion of fossil fuels is based on a simple theory: Instead of releasing carbon dioxide into the atmosphere, store it deep underground.

คำตอบสำหรับคำถามที่ว่า โลกจะ สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกใน ขณะที่ตอบสนองความต้องการใช้พลังงาน ที่คาดว่าจะเพิ่มมากขึ้นได้อย่างไร ไม่ได้มี เพียงคำตอบเดียว เราจำเป็นต้องศึกษา ทางเลือกต่างๆ ที่มีอยู่มากมาย และเอ็กซอน- โมบิลก็เป็นผู้นำในเรื่องนี้

ประทับใจ ปรีถรรศน์

เปิดตัวสองโครงการใหญ่เพื่อสังคม

คุณแดเนี่ยล อี. โลอันส์ ประธานและกรรมการผู้จัดการ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ เอ็กซอนโมบิลในประเทศไทย เป็นประธานในงานแถลงข่าวโครงการเพื่อสังคม เพื่อร่วมฉลองในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ในปีนี้ งานแถลงข่าวจัดขึ้นเมื่อเร็วๆ นี้ ที่โรงแรมเซอราตัน แกรนด์ สุขุมวิท กรุงเทพฯ

เริ่มจากคุณแดเนี่ยล มอบเงินจำนวน ๑.๒ ล้านบาท ให้แก่ สภากาชาดเพื่อจัดซื้อรถตู้เย็นบรรทุกโลหิต โดยมี มรว. ปรียางค์ศรี วัฒนคุณ ผู้ช่วยเลขาธิการสภากาชาดไทย ฝ่ายการจัดการหายได้เป็นผู้รับมอบ

ต่อจากนั้น คุณมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล กรรมการและผู้จัดการประชาสัมพันธ์ มอบอุปกรณ์สำนักงานมูลค่า ๔ ล้านบาท ให้แก่มูลนิธิคณะนักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทย ไว้ใช้ในศูนย์พยาบาลเพื่อผู้ประสพภัยสึนามิ จังหวัดพังงา โดยมีบาทหลวงเชิดชัย เลิศจิตรเลขา ประธานกรรมการมูลนิธิ เป็นผู้รับมอบ

งานแถลงข่าวในครั้งนี้ คุณแดเนี่ยล ได้มอบรางวัลแก่ผู้ชนะเลิศจากโครงการ Esso Challenge 2007 ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการที่สนับสนุนด้านการศึกษา จัดตั้งขึ้นในปี ๒๕๔๔ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของคนรุ่นใหม่ให้เข้ามาฝึกงานกับบริษัทในช่วงปิดภาคฤดูร้อน

เปิดตัว "โมบิล ซูเปอร์ เทอร์โบสปีด" "สุดขีดแห่งสมรรถนะ"

ฝ่ายผลิตภัณฑ์หล่อลื่นและผลิตภัณฑ์พิเศษ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) จัดแถลงข่าวเปิดตัวผลิตภัณฑ์หล่อลื่นใหม่สำหรับรถปีคอป ๓ ผลิตภัณฑ์ภายใต้ตระกูล Mobil Turbospeed เมื่อเร็วๆ นี้

คุณรัสเซล อี. แคนฟิลด์ ผู้จัดการผลิตภัณฑ์น้ำมันหล่อลื่นประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คุณชัยยศ วรวิทย์อุดมสุข ผู้จัดการฝ่ายผลิตภัณฑ์หล่อลื่นยานยนต์ และคุณณัฐ วิโรจน์โกศา ผู้จัดการฝ่ายตลาดน้ำมันหล่อลื่น ร่วมกันให้ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจน้ำมันหล่อลื่นโมบิลในประเทศไทย ภาวะตลาดน้ำมันหล่อลื่น และแผนการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ "โมบิล ซูเปอร์ เทอร์โบสปีด" และมีการนำเสนอภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ ตลอดจนสัมภาษณ์คนดัง "คุณดอม เทตระกูล" ในฐานะ "พรีเซ็นเตอร์" ของภาพยนตร์โฆษณาดังกล่าว

เอสโซ่สนับสนุนกิจกรรมการของศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบางไทร

จากซ้ายไปขวา

คุณกิตติยาดี นิลวรรณ

คุณอิศรา สุนทรวิภาต

คุณมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล

คุณแดเนียล อี. โลอ้อนส์

ฯพณฯ นายธานีินทร์ กรีย์วิเชียร

คุณนัยนา เศรษฐบุตร

ดร. งามจิต สุวานิชย์กุล

ผู้จัดการสื่อสารสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ฯ

ที่ปรึกษาประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ฯ

กรรมการและผู้จัดการประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ฯ

ประธานและกรรมการผู้จัดการ บริษัท เอสโซ่ฯ

องคมนตรี ในฐานะรองประธานกรรมการมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ

รองผู้อำนวยการ ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทรฯ

กรรมการบริหาร ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทรฯ

คุณแดเนียล อี. โลอ้อนส์ ประธานและกรรมการผู้จัดการ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มอบเงินจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ ฯพณฯ นายธานีินทร์ กรีย์วิเชียร องคมนตรี ในฐานะรองประธานกรรมการมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เพื่อสนับสนุนการจัดนิทรรศการงานฝีมือของศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ บางไทร พิธีมอบจัดขึ้นเมื่อเร็วๆ นี้ ณ สำนักองคมนตรี พระราชวังสราญรมย์ กรุงเทพฯ

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพฯ เป็นโครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่มุ่งสืบสานงานฝีมือจากภูมิปัญญาไทย สร้างรายได้และยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่ยากจน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี ทั้งในและต่างประเทศว่าเป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายงานศิลปหัตถกรรมที่สวยงามทรงคุณค่า เป็นศูนย์ฝึกอบรมให้แก่ชาวบ้านที่สนใจสร้างงานเพื่อเป็นรายได้เลี้ยงชีพ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจแห่งหนึ่งของไทย

บริษัท เอสโซ่ฯ เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรและฝีมือแรงงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตในชนบท ตลอดจนการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย จึงได้สนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพฯ มาโดยตลอด ในปีนี้ บริษัทมอบเงินเพื่อสนับสนุนการจัดนิทรรศการดังกล่าว ซึ่งจะมีขึ้น ๒ ครั้ง ในวันที่ ๒-๑๒ กันยายน และวันที่ ๔-๑๖ ธันวาคม ณ ห้างสรรพสินค้าสยามพารากอน ซึ่งเป็นเดือนครบรอบเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

ร่วมกันพัฒนา
เชื้อเพลิงที่มีประสิทธิภาพ
และลดการปล่อยก๊าซ
สู่บรรยากาศ

คือ...เส้นทาง
สู่ความสำเร็จ

เราร่วมมือกับผู้ผลิตยานยนต์ชั้นนำของโลก พัฒนาระบบเครื่องยนต์
และน้ำมันเชื้อเพลิงที่ก้าวหน้า ซึ่งสามารถประหยัดน้ำมันได้มากขึ้นถึง
ร้อยละ 30 และลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้มหาศาล
พร้อมทั้งมีประสิทธิภาพมากกว่ายานยนต์ที่วิ่งอยู่บนท้องถนนในปัจจุบัน
ด้วยน้ำมันและเทคโนโลยีเครื่องยนต์ที่เหนือกว่า
ดูเหมือนว่าจะมีสิ่งดีๆ อีกมากมาย...รออยู่ข้างหน้า

Mobil

เครื่องหมายการค้าของเอ็กซอนโมบิล

ExxonMobil

มุ่งมั่น สรรค์สร้างพลังงานโลก™

บริษัท เอลโซ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ๓๑๙๕/๑๗-๒๙ ถนนพระราม ๔ ตู๊ ป.ณ. ๑๘๙ กรุงเทพมหานคร โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๐๐๐
ความรู้คือประทีป เป็นวารสารราย ๓ เดือน จัดพิมพ์และเผยแพร่เป็นอกนันทนาการโดยฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท เอลโซ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๒
ความเห็นหรือข้อเสนอนะใดๆ ที่ปรากฏในวารสารนี้ ย่อมเป็นของผู้ประพันธ์เอง บริษัท เอลโซฯ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วยเสมอไป
ออกแบบ บริษัท เวิร์ด อีฟ ครีเอทีฟ กรุ๊ป จำกัด โทร. ๐-๒๙๘๙-๓๔๐๐-๑ พิมพ์ที่ บริษัท เพอร์เฟคท์ พรินท์ แอนด์ เอ็ดเวอร์ไทซิง จำกัด โทร. ๐-๒๔๓๓-๘๘๒๒